

ดีชั่วก็สมมุติ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนโตะ

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มันตั้งใจ เราตั้งใจบวชแล้ว เวลาพูดถึง เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดถึงศาสนา ศาสนานี้เห็นใหม่ ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีคุณประโยชน์มาก มีคุณประโยชน์นะ ผู้ที่เข้าถึงธรรม เห็นใหม่ เวลาหลวงตาท่านตรัสรู้เลย ท่านบรรลุเลย น้ำตาไหลพรากๆ น้ำตาไหลพราก เห็นใหม่ มันล้างภพล้างชาติ มันซาบซึ้งมาก มันซึ้งมาก มันซาบซึ้งในหัวใจมาก

แล้วเวลาเราพูดถึง เห็นใหม่ รัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สิ่งนี้เป็นรัตนตรัย เป็นที่พึ่งของเรา ถ้าเป็นที่พึ่งของเรา เวลาเราบวชเข้ามาแล้ว เวลาเราบวชเข้ามาแล้ว สิ่งที่ทำให้เราร่มเย็นเป็นสุขในใจ มันมีมากน้อยขนาดไหน ถ้ามีมากน้อยขนาดไหน แล้วไหนว่าธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีความร่มเย็นเป็นสุขมาก แต่ทำไมหัวใจของเรามันคับแคบมาก มันคับแคบนะ

อย่างสิ่งใดถ้าไม่ได้ถูกใจมันคับแคบมาก แล้วเวลาธรรมะบอกว่านั้น เห็นใหม่ สิ่งนั้นเป็นค้นหาความทะยานอยาก แต่เวลาศึกษาธรรม เราว่าเรารู้ เราเข้าใจถึงธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ความคับแคบใจ ความรู้สึกของเรา เห็นใหม่ ตัวนี้ตัวสัตว์ธรรมดาความจริง ใจที่เราไปศึกษามานะมันเป็นคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ถ้าพูดถึงฝ่ายปฏิบัตินะ ฝ่ายปฏิบัติบอกสมมุติ กริยานี้เป็นสมมุติ พุทธพจน์ๆ นะ เป็นสมมุติ สมมุติเพื่อจะชี้เข้าไปหาถึงสิ่งความจริง เราเทศน์เป็นครั้งสุดท้าย สมมุติตามความเป็นจริง มันสมมุตินะ สมมุติจริงๆ คำสอนนั้นก็สมมุติอันหนึ่ง ถ้าเป็น

ความจริงขึ้นมา เราศึกษาแล้ว เรารู้แล้ว เราเข้าใจแล้ว มันต้องมี เราต้องมีความซาบซึ้งดี เราต้องมีความสุข แต่มันซาบซึ้งชั่วคราว เห็นใหม่

สิ่งต่างๆ ที่เราศึกษาขึ้นมา มันสะท้อนใจมาก มันจะปล่อยาง อารมณ์จะดีอยู่พักหนึ่ง แต่สุดท้ายแล้ว มันก็คับแค้นใจ คับแค้นใจนะ มันคับแค้นใจ เหมือนร่างกายเรา เวลาอาบน้ำ ชำระร่างกายสะอาดพักหนึ่ง เดี่ยวเหงื่อไหลออกมา พอเหงื่อไหล มันไหลออกมา มันก็ต้องทำความสะอาดกันตลอดไป

จิตใจของเรามีวิชาในหัวใจ มันเป็นอย่างนั้น ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นสังฆธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในหัวใจนะ ธรรมแท้ๆ ในหัวใจของพระสารีบุตร ของพระโมคคัลลานะนะ ธรรมแท้ๆ

แต่คำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คำสอนของพระสารีบุตร คำสอนของพระโมคคัลลานะ พระสารีบุตร เห็นใหม่ สัททวิहारิกมหาศาลเลย ลูกศิษย์มาก เวลาเทศนาว่าการ เห็นใหม่ คนฟัง ฟังแล้วเข้าใจ ฟังเข้าใจ แล้วผู้ที่บรรลุธรรมตามความเป็นจริงมีมากน้อยขนาดไหน

คำสอนของพระสารีบุตร เป็นสมมุติว่า สมมุติที่เราสอนเขา เขา กิริยามันแสดงออกมา มันเป็นทฤษฎี การกระทำ วิธีการ แต่ใจของคนที่ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง เห็นใหม่ คุณิ พระอัสสชิ เป็นพระอรหันต์ เวลาพระสารีบุตรมาฟังเทศน์ของพระอัสสชิ ขอให้บอก กิริยาท่าทางน่าเคารพเลื่อมใสมากเพราะมีสติสัมปชัญญะ

สิ่งใด ใครเป็นศาสดาของพระอัสสชิ แล้วศาสดาสอนมาอย่างไร พระอรหันต์เห็นใหม่ เพราะพระอรหันต์ มันจะเข้าใจถึงว่า สัจจะความจริงในหัวใจ ความรู้สึกเรานั้นอันหนึ่ง แต่เราบอกถึงความรู้สึกของเราให้เขาเข้าใจ เราจะบอกความรู้สึกเราให้เขาเข้าใจได้อย่างไร

การที่เราจะบอกให้เขารู้สึกถึงความเข้าใจของเรานะ เราถึงบอก บอกสิ่งที่เป็นเปรียบเทียบ สิ่งเปรียบเทียบให้เขาเข้าใจความรู้สึกของเรา ความรู้สึกของเรานะ ตั้งแต่เป็นปุถุชน กัลยาณปุถุชน โสคาปัตติมรรค โสคาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล

อนาคามรรค อนาคาผล อรหัตมรรค อรหัตผล วิวัฒนาการ พัฒนาการของจิต ที่มัน วิวัฒนาการ พัฒนาการของมันขึ้นไป พระอรหันต์จะเห็นอาการอย่างนี้ละ

ถ้าพระอรหันต์ไม่เห็นอาการของหัวใจเรา หัวใจพวกเราเป็นปุถุชน ศีกษาธรรมก็ ศีกษาธรรมด้วยความเป็นสมมุติ สมมุติเพราะอะไร สมมุติเพราะเป็นความคิด มันเป็น สัจจะ เป็นความจำ เป็นทฤษฎี เป็นสัจจะชาตญาณของมนุษย์ เป็นสัจจะชาตญาณของการ รับรู้ เป็นสัจจะชาตญาณของสิ่งที่มีชีวิต สัจจะชาตญาณเลย

คุณสัตว์ลี เวลามันมีปัญหาขึ้นมา มันต้องมีสัจจะชาตญาณเอาตัวรอดของมัน มันจะ หลบหลีกเอาตัวรอดของมัน มันเป็นสัจจะชาตญาณ แต่เราเป็นสัตว์ประเสริฐ มนุษย์เป็น สัตว์ประเสริฐ มนุสสตรัจฉาโน เขาว่าสัตว์ประเสริฐ

คำว่าสัตว์ประเสริฐ เพราะอะไร เพราะสมมุติกันเองว่าเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม นี่พูดถึงมนุสสเปโต มนุสสตรัจฉาโน มนุษย์มีหลาย ประเภทเราก็ว่ามนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ เราก็ว่าเราก็หลงตัวเองว่าเป็นสัตว์ประเสริฐ

มนุสสตรัจฉาโนๆ เห็นไหม ร่างกายเป็นมนุษย์ จิตใจเป็นสัตว์ มันทำร้ายยิ่งกว่า สัตว์อีก เวลาสัตว์นั้นะ มันทำร้ายชีวิตกันหมดเนื้อหมดตัวนะ คุณลี เวลาเขาโง่กัน เขาโง่ กัน เขาทำร้ายกัน เขายกยกกัน เห็นไหม เขาทำลายถึงตระกูลนั้นเลย เสร็จแล้วนะมันไม่ จบ เพราะอะไร เพราะยังเป็นหนี้สิน ต้องตามไปใช้เขาอีก

แล้วไอ้นี้กรรมๆ ไอ้คนที่โดนทำร้าย ไอ้คนที่โดนขู่ โกง โคนทำลาย เจ็บปวดใน หัวใจ เจ็บซ้ำในหัวใจนะ ตายไปแล้วก็เป็นความหนี้แค้นกันไป มันจบไหม มนุสสตรัจฉา โน ทำลายกันยิ่งกว่ามนุษย์ ยิ่งกว่าสัตว์ สัตว์เดรัจฉานมันกัด มันทำลายกันนะ เป็นอันว่า ทำความเข้าใจได้ เห็นไหม เป็นอาหารของเขา

คุณลี เห็นไหม เวลาของมันจะมากัดเรา ยุ้งมันไม่เข้าใจนะ ยุ้งมันเป็นอาหารของมัน มันจะเลื้อยเรากินก็เพื่อเป็นอาหารของมัน แต่เราว่ามันกัดเรา มันแพร่เชื้อให้เรา เรา ทำลายมัน เราทำลายมันเพราะเราป้องกันตัวของเรา แต่ของมัน มันว่าเป็นอาหารของมัน คุณปลวก ปลวกเวลามันขึ้นพวกเดียวพวกตั้งในวัด มันก็ว่าเป็นอาหารของมัน

แต่เราเป็นภิกษุ เราเป็นมนุษย์ เห็นไหม เป็นมนุษย์ เราศึกษาในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัย ของๆ สงฆ์ เราจะดูแลรักษาอย่างไร เราจะดูแลรักษาของๆ สงฆ์ได้อย่างไร

ถ้าเราทอดธุระ เห็นไหม ไม่เอื้อเฟื้อในวินัย เป็นอาบัติปาจิตตีย์ เห็นอยู่ ไม่ทำ เป็นอาบัติแล้ว ปาจิตตีย์ เป็นของๆ สงฆ์ ของๆ สงฆ์ สังฆะ สงฆ์เราเป็นผู้ดูแลของสงฆ์ เราไม่เอื้อเฟื้อในธรรมวินัย ในการรักษาดูแล เราไม่รักษาดูแล เราทอดธุระ ปรับอาบัติก่อนเลย

แล้วเวลาเราจะแก้ไข เราจะดูแลมัน กิเลสมันบอกแล้ว ไม่ได้ มันเป็นอาหารของปลวกมัน เคี้ยวฆ่าสัตว์ เคี้ยวอะไร กิเลสมันอ้างไปหมด เราทำด้วยความตั้งใจ เราด้วยความจงใจ เราทำด้วยความดีงาม เพราะอะไร เพราะมันเป็นบาปเป็นกรรม สัตว์ ไข่ ปลวกมันว่าไม่ใช่เป็นอาหารของมัน สิ่งนี้มันเจาะไซเพื่อเป็นอาหารของมัน เห็นไหม

เราเข้าไป อาหารของเอ็ง สิ่งที่ข้างนอกมันก็มีมหาศาล อาหารของเอ็ง ถ้าเอ็งกินอาหารถูกต้องตามสัญญาตามตามแต่สิ่งมีชีวิตมันต้องเป็นอาหารของมัน ฉะนั้น มันไปอยู่ข้างนอก มันไม่สร้างเวรสร้างกรรม อันนี้มันของๆ สงฆ์ ของๆ พระ ของๆ เจ้า ของๆ สงฆ์ แล้วเอ็งมากัดมากินไข่เป็นอาหารของเอ็ง แต่เอ็งไม่เข้าใจ เอ็งก็ได้รับกรรมต่อไปอีก เห็นไหม

เพราะชาตินี้ ชาติปัจจุบันนี้ เอ็งก็เป็นสัตว์เดรัจฉานอยู่แล้ว เอ็งไม่เข้าใจสิ่งใดเลย เพราะว่าสัตว์เดรัจฉาน เห็นไหม มันรักลูกรักครอบครัว รักเผ่าพันธุ์ของมัน มันปกป้องดูแลเผ่าพันธุ์ของมัน นั่นความดีของมัน แต่คราวนี้มันทำลายของสงฆ์ ที่มันเข้าใจหรือไม่เข้าใจก็แล้วแต่

คุณสิ ธรรมวินัย เห็นไหม ผิดเพราะไม่รู้ ผิดเพราะเจตนา ผิดเพราะจงใจทำ ไม่รู้ทำไปก็ผิด ลังเลสงสัย ทำลงไปก็ผิด ลังเลสงสัย ทำก็ผิดแล้ว เราผิดหมดเลย นี่แหละมนุษย์ เพราะสัตว์ เห็นไหม สัตว์นี้ เราศึกษาธรรมวินัยๆ เพื่อจะมาแก้ไขเรา แต่สัตว์มันไม่รู้ แต่เรา รู้ เรา รู้ เราจะแก้ไขอย่างไร เพราะเราอยู่ในสถานการณ์เหตุการณ์อย่างนั้น

เราก็พยายามเคาะ พยายามเอา ป้อนกันมัน

๑. เพื่อป้องกันไม่ให้มันสร้างบาปสร้างกรรมของมันต่อไป

๒. เราทำเพื่อผลประโยชน์ของเราไง เพื่อไม่โดนปรับอาบัติ เพื่อเห็นแล้วไม่ทอด
ธุระ

เห็นไหม ใจที่มันเป็นธรรม เห็นไหม เพราะอะไร เพราะมันเอื้อเพื่อในธรรมใน
วินัย เอื้อเพื่อ! เอื้อเพื่อก็ธรรมวินัยก็เกิดกับใจเรา ไม่เอื้อเพื่อ ปฏิเสธ เราปฏิบัติธรรมนะ
อยากจะบรรลุมรรคผลนิพพานนะ แต่ไม่เปิดใจของตัวเองเข้าเลย ใจเป็นโลกๆ ใจ
เป็นเรื่องโลกๆ คิดไง คิดโดยกิเลสใจ ไปทำไม่ได้เลยวปลวกมันตาย เคี้ยวปลวกมัน...

เราป้องกัน หน้าที่ คูลิ เวลาเขาดับเพลิง เจ้าหน้าที่ดับเพลิง เขาดับไฟ เขาดับไฟ
เขาทำลายไหม ดับเพลิง เวลาเพลิงมา เขาเอารถแทรกเตอร์ เขาไถเลยนะ ทางดับไฟ เห็น
ไหม บ้านเรือนดีๆ ไถทิ้งเลย เพราะมันต้องตัดให้ไฟจบที่นี่ ถ้าเราไม่ไถเลย ไม่ป้องกันไว้
มันก็ลามต่อไปหมดทั้งเมือง

การป้องกันรักษามันก็อย่างหนึ่ง การป้องกันรักษามันก็ต้องลงทุนเหมือนกัน ต้อง
ทำเหมือนกัน เห็นไหม แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ใจเราเป็นธรรมขึ้นมา เห็นไหม
มนุสสรัจฉาโน ถ้าเป็นมนุสสเทโว เห็นไหม ใจเป็นสาธารณะ ใจเป็นสิ่งที่ดี เราทำของ
เรา

ถ้าเราคิดของเรา เราเปิดใจของเรากว้าง ใจของเราจะเข้าไปถึงธรรมวินัย ถ้าธรรม
วินัยเกิดมาจากใจเรา เห็นไหม ใจเป็นผู้สัมผัสธรรมๆ สิ่งที่ศึกษา เราก็คือศึกษา นี่พูดถึง
การศึกษา ปรัชญา ปฏิบัติ ปฏิเวธ มันเป็นพื้นฐาน ต้องศึกษา แต่ศึกษาแล้วเราจงใจแค่ไหน
เราทำได้มากน้อยแค่ไหน ศึกษาแล้วข่มใจ การข่มใจขันติบารมี เห็นไหม การข่มใจ การ
ข่มใจไม่ทำในสิ่งที่กิเลสตัณหาทะยานอยากมันต้องการของมัน

มันทำหน้าที่อย่างนั้น มันทำงานของมันนะ กิเลสมันทำงานของมัน เห็นไหม มัน
หน้าที่ขุแหย่ใจใจ ใจนั้นดี ใจนั้นไม่ดี ใจนั้นพอใจไม่พอใจ มันทำหน้าที่ของมัน พอทำ
หน้าที่ของมันไปแล้ว กิเลสวิภูฏี กรรมวิภูฏี กิเลสวิภูฏี กรรมวิภูฏี การกระทำ เห็นไหม วิ
ปากวิภูฏี วิปากเกิดกับเราแล้ว มันขุแหย่ ถ้าเราขุแหย่เราไม่มีธรรมนะ เราไม่มีธรรม มันขุ
แหย่เห็นไหม

คูตี ปฏิบัติธรรมต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่างนั้น คาคการณ์กันไปหมดเลย แล้วปฏิบัติได้อะไรมา คว่าน้ำเหลว คว่าน้ำเหลวเพราะอะไร เพราะกิเลสมันสร้างภาพ กิเลสมันสร้างภาพไว้หมดเลย แล้วเราทำตามมันไป ตามมันไป จบสิ้นแล้วได้อะไรขึ้นมา ก็ได้รับความเจ็บปวดใจ ไม่เห็นได้อะไรขึ้นมาเลย

แต่ถ้าเราทำด้วยสติสัมปชัญญะ โดยธรรม ทำโดยธรรมนะ ตั้งสติ ยับยั้งมัน ตั้งสติ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ สมาธิอบรมปัญญาแล้วก็แล้วแต่ ก็ตั้งสติ แล้วเรามีการกระทำของเรา นี้ เห็นไหม เห็นไหม คูตี ฉลาด เหตุใด เหตุใดจะโย อารัมมะณะปัจจะโย อภิธรรม เหตุปัจจะโย อารัมมะณะปัจจะโย อารัม เห็นไหม เหตุ อารมณฺ์ สิ่งที่มีมันเป็นไป มันจะเกิดขึ้น มันมีธาตุ สถานะความเป็นจริงที่จับต้องได้

ถึงจะเป็นสมมุติ มันก็เป็นสมมุติ ต้องเป็นสมมุติไปก่อนนะ การเกิดเป็นมนุษย์ เป็นสมมุติ การบวชก็เป็นสมมุติ เป็นสงฆ์โดยสมมุติ เวลา ๔ องค์ขึ้นไปเป็นสงฆ์ อันนั้น เป็นสงฆ์โดยสมมุติ สมมุติทั้งนั้น แต่สมมุติตามความเป็นจริง บวชเป็นสงฆ์ขึ้นมาี่ สมมุติสงฆ์ เราบวชแล้วเป็นสมมุติสงฆ์ ๔ องค์ขึ้นไปถึงเป็นสงฆ์ เป็นสงฆ์ขึ้นมา ๕ องค์ สวดอุโบสถ กิจกรรมของสงฆ์ทั้งนั้น วินัยกรรม การกระทำเป็นวินัยกรรม มันเป็นสมมุติ ไซ้ใหม่ แม้แต่เกิดก็เป็นสมมุติ บวชเป็นสงฆ์ พระก็เป็นสมมุติ

แต่เวลามันเป็นพระขึ้นมา นางวิสาขาไม่ได้บวชพระ แต่นางวิสาขาเป็นพระ โสดาบัน อนาถบิณฑิกเศรษฐีก็ไม่ได้บวชพระ พระเจ้าสุทโธทนะก็ไม่ได้บวชพระ พระเจ้าสุทโธทนะเป็นพระอรหันต์เลย ไม่ได้บวชพระแต่ว่าบวชที่ใจ ถ้าบวชที่ใจเห็นไหม ถ้าเราทำใจเราได้ มันไม่ได้สมมุติ

พระในใจเป็นพระจริงๆ ไม่ใช่พระสมมุติ แต่พระที่กายนี้เป็นพระสมมุติ ที่นี้ ความเป็นสมมุติ มันต้องเอาสมมุติสิ่งนี้เข้าคั่นเข้ามาหาตัวเรา เอาสมมุตินี้แหละ เห็นไหม คูตี เวลาพระโมคคัลลานะ เห็นไหม ไปเห็นที่ว่าเขาไป ที่เสพกามนะ แล้วเพิ่งทีเดียว เลย เป็นกรรมของเขา ไปทำเขาก็สงสารเขา อยากจะช่วยเหลือมาก

ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นำสงสารมาก เรื่องของกาม นำสงสาร มาก เราจะช่วยเหลืออย่างไร พระเขาพยายามจะเสพกับพระโมคคัลลานะ พระโมคคัลลา นะไม่ยอม กรรมของเขาหนักมาก หนักขนาดไหน ตัวเองช่วยไม่ได้ ไปหาองค์สมเด็จพระ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกช่วยไม่ได้ กรรมของเขา เขาสร้างของเขาเอง

นี่ไง เห็นไหม กิเลส เวลาเขาเกิดกิเลสขึ้นมา เกิดการกระทำ กรรมมันเกิดกับเขา เกิดกับเขา แล้วกรรมทำไม่มันโหดร้ายขนาดนี้ ขออุชักรรม พระพุทธเจ้าบอกโหดร้ายขนาดไหน โหดร้าย กรรมยิ่งหนักใหญ่ยิ่งกว่าแผ่นดินนี้ ขออุแผ่นดิน เหาะขึ้นไปเลย

พระพุทธเจ้าบอกเลย ถ้าเรามองออกไปจนโลกนี้เท่าใบมะขามนะ เล็กกว่าใบมะขามนะ อย่าออกไปอีก ไปดู คุณผลของกรรมไง คุณผลของกรรม เพราะนี่ไง หลุดไปเลย พระโมคคัลลานะหลงทิศ จนพระพุทธเจ้าอีกองค์ส่งกลับมา มาเฝ้าพระพุทธเจ้า

“โอ้อโฮ ทำไมเรื่องของกามมันให้ผลรุนแรงขนาดนี้”

“โมคคัลลานะเธอพูดอย่างนั้นไม่ได้”

กรรม เรื่องของกามนะ คนที่ใช้มันผิดต่างหาก คนที่เขาใช้มันถูกนะ ทางโลกเขาว่ากามคุณ ๕ ถ้าไม่มีสิ่งนี้ ไม่มีธรรมชาติสิ่งนี้ คุณติ เป็นธรรมชาติ เรื่องกามนี้เป็นธรรมชาติเลย ถ้าไม่มีธรรมชาติสิ่งนี้ เฝ้าพันธู์ของมนุษย์ เฝ้าพันธู์ของสัตว์โลก มันมีได้ไหม

แต่เพราะเรา ตถาคต เกิดมาจากพ่อจากแม่ เราก็เกิดมาจากกาม พระพุทธเจ้าก็เกิดมาจากกาม พระโมคคัลลานะ พระสารีบุตร ทุกคนเกิดมาจากกาม เกิดมาจากพ่อแม่ ไม่ได้เกิดมาจากกาม มันเกิดมาจากอะไร ก็เกิดมาจากกาม แต่เอากามาสร้างคุณงามความดี

สร้างคุณงามความดี ทำคุณงามความดี แต่เขาเอากาม เห็นไหม กามมันสร้างจากทางโลก แล้วถ้ากิเลสตัณหา มันยุแห่เข้าไปอีก เห็นไหม จะมีร้อยฝั้วพันเมี้ยก็ว่ากันไป เห็นไหม เพราะว่ากามมันกระตุ้นขึ้นมา นี่เราเกิดมาจากกาม แต่กามมันปฏิเสธไม่ได้ เราเกิดจากสถานะที่เป็นสัจจะความจริง มันเป็นความจริงอันหนึ่ง มันเป็นเรื่องของธรรมชาติอันหนึ่ง

แต่ถ้ากิเลสตัณหาทะยานอยากมันไปยุแห่มันไปกระตุ้น มันไปสร้างของมันว่า ต้องการ เห็นไหม สร้างสถานะทางสังคม ใครมีมาก ใครได้สัมผัสมาก คนนั้นมีสถานะ

ว่าเป็นคนที่มีบุญกุศล มันบาปอกุศล นี่ถึงว่า มันน้อยสันโดษๆ มันมันน้อยสันโดษตรงนี้
 ใจ ตรงที่ว่ามันน้อยสันโดษ

ในศีล ๕ เราเป็นชาวพุทธต้องมีศีล ๕ โดยธรรมชาติ ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล
 ๒๒๗ ศีล ๕ เห็นไหม กามสุมิจฉาจาร เราไม่ผิดในคู่ครองของเรา กามคุณ ๕ เราไม่ผิด
 ในคู่ครองของเรา มันไม่ผิดศีล เพราะคู่ครองของเรา คู่ครองของเรา เห็นไหม ดูทางโลก
 เห็นไหม อย่างวัยรุ่นสมัยนี้ บอกเลย ในเมื่อสมรักรใจด้วยกันแล้วไม่มีกรรม ไม่ผิดศีล ใน
 เมื่อสมรักรใจด้วยกัน มันจะไม่ผิดศีลไปไหน นี่ใจ กามคุณ ๕ ไม่ผิดศีลคู่ครองของเรา

คู่ครองเรา ถ้าไม่มีพ่อแม่ ไม่มีญาติผู้ใหญ่สู้ขอกัน มันจะเป็นคู่ครองกันได้
 อย่างไร การที่สู้ขอกันมา การประกาศสังคัมรับรู้ เพราะอะไร เพราะพ่อแม่ สิทธิ สิทธิใน
 ครอบครัว สิทธิในพ่อแม่ สิทธิ เห็นไหม พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก นี่พ่อแม่
 อนุญาตให้แล้ว อนุญาตไป อนุญาตไป ครอบครัวนั้นประสบความสำเร็จเป็นสุขของเขา
 นั่นก็บุญกุศลของเขา

ถ้าให้ไปแล้วครอบครัวของเขาเกิดปัญหา เกิดการกระทบกระทั่งกัน
 กระทบกระทั่งกัน อันนั้นก็เป็นกรรมของเขา คู่สร้างคู่สม คู่ทุกข์คู่ยาก คู่เวรคู่กรรม
 มันสร้างเวรสร้างกรรมกันมาทั้งนั้น ในเมื่อถูกต้องตามศีลธรรมจริยธรรม ในเมื่อมีการสู้
 ขอ มีการสู้ขอกัน นั่นใจ ถึงไม่ผิดศีล แต่ถ้าเราไปสมรักรใจด้วยกัน เรามีพ่อแม่ไหม ถ้า
 ไม่ผิดศีล ทำไมไม่ทำต่อหน้าธารกำนัลละ

ครอบครัวของเขา เขาอยู่กันครอบครัวนะ เขาไปอายุใคร ใจนี้ลักลอบกัน กล้า
 แสดงออกไหม ถ้าไม่กล้าแสดงออก เห็นไหม นี่ใจ แล้วบอกไม่ผิด ไม่ผิดแล้วทำไมไม่
 แสดงออกมา มันผิดตั้งแต่ต้น มันผิดเพราะอะไร แล้วเพราะความสมรักรใจของเรา เราคือ
 ใคร เราคือกิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันต้องการ มันพอใจกัน

แต่ถ้ามันมีศีลธรรมจริยธรรมที่มันยับยั้งใจไว้ นี่ใจ เห็นไหม ยับยั้ง ถ้าเราจะมีคู่ มี
 ความสัมพันธ์ต่อกัน เราต้องขอพ่อแม่ ให้ขอ! ให้แต่งงานก่อน! นี่ใจ กามคุณ ๕
 กามสุมิจฉาจาร ไม่ผิดในคู่ครองของใคร นี่ใจ ศีล ๕ สิ่งนี้กามคุณ ๕ แต่พอเราถือศีล ๘
 เห็นไหม ศีล ๘ ห้ามแล้ว

ศีล ๘ ห้ามเพราะอะไร นี่ไง เอกามาทำประโยชน์ไ้เกิดมาจากกาม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “เราเกิดมาจากกาม” เกิดมาจากกามแต่เอกามสร้างคุณงามความดี ถ้าไม่ได้เกิดมาจากกาม พระโพธิสัตว์เกิดมา เกิดมาตลอด เกิดมาจากไหน แล้วเกิดมาถึงที่สุด เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเอามาสร้าง นี่ไง พรหมจรรย์

เกิดมาจากกาม แต่ไม่สืบต่อไปอีก ถือพรหมจรรย์ พรหมจรรย์เกิดขึ้นมาพรหมจรรย์เพื่อใคร พรหมจรรย์เพื่อพรหมจรรย์นะ เราปฏิบัติพรหมจรรย์กัน ปฏิบัติพรหมจรรย์ ตอนนี่เราปฏิบัติพรหมจรรย์ ศีลเราบริสุทธิ์ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗

เนี่ยศีลที่เป็นเครื่องหมาย เห็นไหม ภิกษุ ผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร สมบัติของเราคือศีลธรรมไง สมบัติของเราคือศีลนะ ศีล ความปกติของใจ นี่สมบัติของเรา ถ้าสมบัตินี้มันเกิดขึ้นมา เห็นไหม มันสร้างคุณงามความดีของเราขึ้นมา ศีลจากภายนอก สมมุติทั้งนั้นนะ เวลาพูดอย่างนี้ ศีลของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้

บัญญัติไว้เป็นกฎหมาย แล้วตัวศีลมันอยู่ที่ไหน ถ้ามันบัญญัติไว้เป็นศีลนะ ตำรามันก็เป็นศีลสิ หนังสือพิมพ์ไว้เป็นตั้งๆ เลย ศีล ๕ พิมพ์ไว้เป็นตั้งๆ แล้วใครเป็นศีล แต่ถ้าความปกติของใจขึ้นมา ถ้าจิตมันปกติ ศีล ๕ คือข้อบังคับ ๕ อย่างเราไม่ผิด เราไม่ผิดศีล เราไม่ผิดข้อบังคับ ๘ อย่าง ๑๐ อย่าง ๒๒๗ อย่าง

แล้วเวลาอธิศีล สติวินัย จิตไม่มีข้อบังคับใดๆ ทั้งสิ้น เพราะมันพ้นจากสมมุติไป แล้ว จิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จิตของพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ที่สิ้นจากกิเลสไปแล้ว ไม่มีอาบัติ ไม่มีสิ่งใดๆ เลย ไม่มีข้อบังคับใดๆ ทั้งสิ้น อิศรภาพๆ นั้นสติวินัย แล้วข้อบังคับอยู่ไหน ข้อบังคับอยู่ไหน ข้อบังคับก็สมมุติไง ทุกอย่างสมมุติทั้งนั้น

จิตพ้นวิมุตติไปแล้ว สมมุติไปบังคับวิมุตติได้อย่างไร ในเมื่อเป็นของสมมุติ บังคับวิมุตติไม่ได้อยู่แล้ว ทีนี้ถ้าพูดถึง เป็นธรรม เป็นธรรมอย่างนั้น เราก็ตีความหมายใช้ใหม่ ทุกข์ก็เป็นสักแต่ว่าทุกข์ ทุกอย่างก็เป็นสักแต่ว่า แล้วมันสักแต่ว่าจริงไหม มันสักแต่ว่าเวลาจะมาคุยอวดกันไง แต่ความเป็นจริงมันสักแต่ว่าใหม่

ถ้ามันสักแต่ว่าทำไมมันลั้งเลงสตัย ใจนี้ลั้งเลงสตัย เกิดมาจากไหน ปัจจุบันนี้อยู่เพื่ออะไร แล้วตายแล้วจะไปไหน งบไปหมดเลย ถ้ามันเป็นสักแต่ว่า เห็นไหม สรรพสิ่งเป็นสักแต่ว่า แล้วความจริงมันอยู่ไหน ไอ้ที่รู้สักแต่ว่าความจริงมันอยู่ไหน มันต้องมีความจริงอันหนึ่งทีไปเข้าใจกระบวนการทั้งหมด แล้วปล่อยกระบวนการทั้งหมดมา

ถ้าปล่อยกระบวนการทั้งหมด นั่นนะวิมุติ สิ่งทีวิมุติ มันสักแต่ว่า มันปล่อยสักแต่ว่ามา มันต้องมีวิธีการปล่อย มันจะเข้าใจคำว่าเป็นสักแต่ว่า แล้ววางได้ตามความเป็นจริง มันถึงจะพ้น ความเป็นสักแต่ว่า มันเป็นความจริงอันนี้อันหนึ่ง แล้วสิ่งที่มันจะปล่อยพ้นมา มันปล่อย ทีนี้สักแต่ว่า สักแต่ว่า ทุกอย่างสักแต่ว่า จนไม่มีสิ่งใดเลย เห็นไหม ไม่ใช่อะไรทั้งสิ้น สัญชัยเิง

พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ตอนอยู่กับสัญชัย เห็นไหม นั่นก็ไม่ใช่! แล้วไม่ใช่คืออะไร! ไม่ใช่ก็ไม่ใช่! ไม่ใช่ก็ไม่ใช่! แล้วอันนั้นไม่ใช่ก็คือไม่ใช่! แล้วอะไรคือใช่! นี่คือสักแต่ว่าๆ แล้วสิ่งใดเป็นสักแต่ว่า เราจะปฏิเสธสมมุติไม่ได้

ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฆราวาสธรรม ภิกษุเรานี้มันก็มีพวกมรรคผลขึ้นไป แล้ววิมุติธรรม ธรรมมันมีหยาบมีละเอียด แต่เราปฏิบัติขึ้นไป เรานะเห็นไหม เหมือนกับสามล้อถูกหวย พอเราได้สถานะขึ้นมาว่าเป็นชาวพุทธ ก็นึกว่าตัวเองมีคุณธรรม มันจะไปเอาคุณธรรมมาจากไหน มันเป็นสมมุติทั้งนั้นเลย ความเป็นสมมุติแล้วสมมุติ แล้วปฏิเสธสมมุติแล้วจะไม่ได้อะไรเลย มันต้องจริงกับสมมุติก่อน

คูลี เราเคารพพ่อแม่เราเพื่ออะไร อุปัชฌาย์อาจารย์ เราเคารพทำไม อุปัชฌาย์อาจารย์มีคุณมากนะ อุปัชฌาย์อาจารย์ เห็นไหม คูลี ทางสังคมไทย เขาจะเคารพพ่อแม่ของเขาด้วย เขาจะเคารพครูบาอาจารย์ของเขาด้วย เพราะพ่อแม่ของเขาให้กำเนิดในชีวิตของเขามา อุปัชฌาย์อาจารย์ ให้ศีลให้ธรรม ให้เปิดโลก เปิดโลกทัศน์ในการดำรงชีวิตของเราขึ้นมา สิ่งนี้ กตัญญูกตเวที เห็นไหม สิ่งนี้มันเป็นสมมุติ

แต่สมมุติมันก็ทำให้ชีวิตเราเปลี่ยนแปลง สมมุติทำให้อุดมการณ์ในชีวิตเราพัฒนาการไป ถ้าอุดมการณ์ในชีวิตเราไม่พัฒนาการ เราก็ยึดลึ วิทยาศาสตร์ๆ ทุกอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ก็สมมุติ วิทยาศาสตร์นะสมมุติ

ถ้าวิทยาศาสตร์มันคงที่ สิ่งใดมันคงที่บ้าง ค่าของวิทยาศาสตร์ ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงหมด ทุกอย่างไม่คงที่ สภาวะอะไรที่คงที่ไม่มี ไม่มีแล้วเหลืออะไร ก็เหลือวิทยาศาสตร์ไง เหลือทฤษฎีไง แล้วมันก็ตายเปล่าไง มันได้อะไรมา ไม่ได้อะไรมาเลย รู้ไปหมด แต่ไม่รู้จักตัวเอง เห็นไหม

แต่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ เหนือ สิ่งที่เราจะรู้ สักแต่ว่าสรรพสิ่งสมมุติเป็นสมมุติ ตัวจริง ตัวของจิตเรานะต้องสำคัญกว่า ตัวจิตของเราเห็นใหม่ คุณิ พระ ก. พระ ข. พระ ง. นาย ก. นาย ข. นาย ง. อยู่ที่ไหน อยู่ที่ทะเลเบียนบ้าน อยู่ที่ลายเซ็น มันจะบ้า จิตไม่เคยสงบเข้ามาจะไม่เห็นตัวเองเลย แต่ถ้าจิตสงบเข้ามาจะ อ้อหือ

คุณิ เวลาเราเจ็บช้ำน้ำใจ มันเจ็บช้ำน้ำใจที่ไหน ร่างกายเจ็บช้ำน้ำใจเป็นใหม่ ไม่เป็นหรือก มันเจ็บช้ำน้ำใจที่หัวใจ บาดแผล ถ้าเราไปโดนอะไรเกี่ยวเราไม่เห็น เลือดออก ยังไม่รู้สึกรู้สีกตัวเลย นี่เหมือนกัน ร่างกายมันเจ็บปวดไม่เป็นหรือก ร่างกายไม่มีความเจ็บปวดหรือก มันเป็นหัวใจต่างหากมันเจ็บปวด

พอเวลาจิตมันสงบเข้ามา เห็นใหม่ สงบเข้ามาอยู่ที่ภวาสวะ อยู่ที่ภพ อยู่ที่ตัวมันเอง นี่ไง พระ ก. พระ ข. พระ ง. ใจ ตัวจริงของเราคือตัวจิตนะ ปฏิสนธิจิต แต่ไม่มีใครเคยเห็นมัน เหตุที่ไม่มีการเคยเห็นมันเพราะอะไร เพราะพลังงาน พลังงานเวลามันมี เวลาให้ค่าพลังงาน มันต้องคลายตัวตลอดเวลา พลังงานส่งออกตลอด ความคิดของเรามันจะส่งออกตลอด นี่ไง ปฏิสนธิจิต

ปฏิสนธิจิตคือต้นเหตุแห่งพลังงาน สถานที่เกิดแห่งพลังงานๆ ปฏิสนธิจิต ไปเกิดในไข่ของมารดา ในไข่ ในสเปิร์มของพ่อ ไม่มีปฏิสนธิวิญญูณขึ้นมา เห็นไหม คุณิ เขาทำก็ฟกัน เขาต้องใช้นิวเคลียสต่างๆ เข้าไปทำ ต้องผสม ผสมให้มันมีปฏิสนธิขึ้นมา ปฏิสนธิขึ้นมาแล้วถึงเอาเข้าไปในมดลูก แล้วให้มันไปเกิดขึ้นมา มันเป็นเองไม่ได้หรือก

ทางวิทยาศาสตร์ จะว่าสิ่งมีชีวิตๆ เดียวนี้เห็นใหม่ คู่อัทำโคลนนิ่ง ทำไม่ได้ ทำต่อไปมันจะ.. มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ นะ เป็นอย่างนั้นเพราะเหตุใด เป็นอย่างนั้นเพราะว่าสิ่งที่จะเกิดขึ้น เราเอาเซลล์ เอาต่างๆ เอามาทำต่อไป แล้วมันเกิดขึ้นมาจากที่ไหน แล้วเวลาที่ทำก็ฟละ ทำก็ฟมันก็เอาไข่ ไข่ใหม่ เอาไข่ แต่นี่เขาเอาเซลล์ เอาอะไรต่างๆ ว่ากันไปนะ มันทำได้ๆ แต่! แต่สุดท้ายแล้วนะ

คุณิ พระพุทธเจ้าบอกว่าต่อไปมนุษย์จะเหลือแค่ ๑๐ ขวบ เพราะโลกกระตุ้น ทุนนิยม สังคมนิยม ล่มสลายทั้งหมด ทุนนิยม สิ่งที่เป็นทุนนิยม เพราะอะไร เพราะกระตุ้น เพื่อกระตุ้นทุนนิยม เพื่อความต่าง เพื่อศักยภาพของทุน เพื่อความขยายตัวของมัน เพื่อทุนนิยมนะ แล้วจะไม่มีสุข เป็นไปไม่ได้ สังคมนิยมนะ ความเสมอภาค ความเสมอภาค โดยเอาวัตถุ เอาวิทยาศาสตร์ เสมอภาค มันเป็นไปไม่ได้หรอก

คุณิ ประเทศใดประเทศหนึ่งสิ คุณการแต่ละพื้นที่มันก็แตกต่างกันอยู่แล้ว นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เป็นทุนนิยม หรือสังคมนิยมล่มสลายหมด แต่ถ้าสังจะ เห็นใหม่ ธรรมะนิยม สังจะความจริงที่เป็นความจริงนิยมละ นี่ก็เหมือนกัน เราไปกระตุ้นใจ คุณิ เราทำโคลนนิ่งต่างๆ เราไปกระตุ้นใจใหม่ เรากกระตุ้น

สมัยปัจจุบันนี้ คุณเด็กเมื่อก่อนนะ เด็กนี้นะ มีเด็กหญิง แล้วก็แม่เลย ไม่ได้เป็นนางสาว เพราะอะไรละ เพราะความกระตุ้นของกิเลสใจ เด็กนี้ท้องกันตั้งแต่เด็กๆ อายุของคนจะสั้นเข้าๆ เพราะสังคมนี่ใจ ทางวิทยาศาสตร์ ทางทฤษฎีต้องเจริญ ต้องทำความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์ โลกจึงเจริญ

เจริญขนาดไหนนะ สิ่งนี้มันเป็นปัจจัยเครื่องอาศัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ดียิ่งกว่านี้หลายร้อยหลายพันเท่า เพราะตั้งแต่สองพันปีมาแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าการเกิด เกิดด้วยกำเนิด ๔ เห็นใหม่ การกำเนิดในครรภ์ ในใจ ในน้ำคร่ำ โอปปาติกะ การกำเนิด ๔ อาหาร ๔

การกำเนิด ตั้งแต่ทารกตัวอ่อน ตั้งแต่การผสม เห็นใหม่ การผสมเป็นน้ำกาละต่างๆ ทางกายแพทย์ยังไม่มีเลย พระพุทธเจ้ารู้ได้หมด รู้แล้วเอามาพูดได้ประโยชน์อะไรใหม่ เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องทางการดำรงชีวิต มันเป็นเรื่องของสิ่งที่ว่ามันสุดวิสัยของจิตดวงวิญญาณที่มันอ่อนแอเกินไป ที่เกิดมาเป็นมนุษย์ที่เกิดมาต่างๆ มันเป็นสภาวะกรรม

สภาวะที่เป็นวิบาก ที่มันต้องหมุนไปตามวัฏฏะ เห็นใหม่ กามภพ รูปภพ อรูปภพ แต่ละขณะ สิ่งที่จะระกิเลส เห็นใหม่ ที่เราประพฤติปฏิบัติกัน ที่ว่านี่ ต้องยอมรับความเป็นจริงตามสมมุติ สิ่งที่คุณพระพุทธเจ้าสอน วิทยาศาสตร์พิสูจน์ได้หมด เราทำตามทฤษฎีหมด แต่ไม่รู้จักตัวเองเลย แต่ถ้าเราศรัทธาเรามีความเชื่อ

เรามีศรัทธาความเชื่อ จากสมมุติ เราเป็นพระโดยสมมุติ

“เราเกิดมานี้ก็สมมุติ”

คำว่าสมมุติมันมีจริง จริงตามสมมุติ มีจริงแต่ต้องตาย สมมุติคืออนิจจัง คือความแปรปรวนไม่คงที่

เพราะถ้าไม่มีวิมุตติ ไม่มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเทียบเคียง มันจะไม่เห็นว่าสมมุติกับวิมุตติมันต่างกันอย่างไร คำว่าวิมุตติ วิมุตติคือคงที่ คงที่ที่ไม่มี การเปลี่ยนแปลง คงที่ที่ไม่มีการสืบทอด มันมหัศจรรย์มาก วิมุตตินี้มหัศจรรย์มาก คงที่ที่ไม่มี การเปลี่ยนแปลง แล้วไม่มีเปลี่ยนแปลง อยู่ด้วยกัน

ถ้าพูดถึงทางวิทยาศาสตร์ ถ้าไม่เปลี่ยนแปลง ต้องเป็นอตตาลี ต้องเป็นความจริง อตตาคิดทันทีเลย อตตา สิ่งที่มีอยู่ สิ่งใดที่มีอยู่ สิ่งนั้นคงที่ไม่ได้

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับเป็นธรรมดา”

สิ่งที่คงที่ ทางวิทยาศาสตร์ ทางโลก ทางสมมุติต่างๆ ไม่มี! ไม่มี! แต่วิมุตติมัน คงที่อย่างไร? คงที่ของมัน ถ้างอกคงที่ คงที่เป็นอตตาลี เห็นไหม นิพพานเป็นอตตาลี นิพพานเป็นอนัตตาลี ผิดหมด นิพพานคือนิพพาน แล้วนิพพานอธิบายอย่างไร?

เขาบอกลักษณะของนิพพาน พระเขาอธิบายลักษณะของนิพพาน ถ้าลักษณะของ นิพพาน มันเป็นสมมุติแล้ว ลักษณะของนิพพานสมมุติหมด ใครพูดถึงนิพพาน คนนั้น พูดถึงเรื่องสมมุติทั้งนั้น

“เพราะนิพพานไม่มีในสมมุติ สมมุติไม่ได้”

แต่ใครที่อธิบายเรื่องนิพพานนี้ สมมุติหมด

แต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่เราพูดถึง วิมุตตินี้ มันให้ เทียบเคียงกันระหว่างสมมุติกับวิมุตติ สมมุติคือเป็นอนิจจัง แล้วมีไหม อารมณ์ความรู้สึก เรามีไหม ความคิดเรามีไหม เย็นร้อนอ่อนแข็ง ความหิวความกระหายมีไหม จริงทั้งนั้น จริงทั้งนั้นนะ แต่มันจริงตามสมมุติไป

แต่ถ้าเราไม่เอาความจริงนี้เป็นตัวตั้ง ไม่เอาความจริงนี้ เราสตาร์ทจุดเริ่มต้นจาก สิ่งที่มีมันมีอยู่ พอมันมีสมมุติใช้ใหม่ มันเกิดขึ้นมาด้วยความทุกข์ต่างๆ เราศึกษาศาสนา แล้วเราต้องตั้งสติ สติก็เป็นสมมุติ ปัญญาที่เป็นสมมุติ สมมุติทั้งนั้น แต่เราต้องสร้างขึ้น นี้ไง สัพเพ ชัมมา อนัตตา สภาวะธรรม เห็นใหม่ ว่าธรรมเป็นสภาวะ วิมุตติ โสคาบัน สกิทา อานาคาเป็นสภาวะ ไม่ใช่

ถ้าเป็นสภาวะธรรมอยู่ยังเป็นสัพเพ ชัมมา อนัตตา คือแปรสภาพอยู่ ยังไม่คงที่ ถ้า เป็นธรรมแท้ๆ แล้ว ไม่ใช่สัพเพ ชัมมา อนัตตา มันพ้นจากสัพเพ ชัมมา อนัตตา มันเป็น สัจธรรมอันหนึ่ง สัจธรรมหนึ่ง เห็นใหม่ กุปธรรม อกุปธรรม กุปธรรมคือสภาวะธรรม เห็นใหม่ ธรรมะเป็นสภาวะธรรม สภาวะของนิพพาน สภาวะ จิ๋ม้ทั้งนั้น

ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา เพราะคนรู้จริงเห็นจริง ความจริงอันนั้นมันเป็นสิ่งที่ว่า สี่ออกมาไม่ได้เลย แต่สิ่งนี้หลบซ่อนหรือจะสร้างภาพ หรือจะฉ้อฉล ไม่ได้ ไม่ได้เพราะ เหตุใด ไม่ได้เพราะในศาสนาเราใน ในศาสนาพวกเรา เห็นใหม่ ในสมณะ ๔ โสคาบัน สกิทา อานาคา พระอรหันต์ มันมีในศาสนาพุทธของเรา

ในศาสนาพุทธของเรามีสมณะนะ มีสมณะที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔

“การได้เห็นสมณะเป็นมงคลอย่างยิ่ง”

การได้เห็นสมณะ รูปร่างของเราสิ ถ้าเห็นสมณะเป็นมงคลอย่างยิ่งเราก็ คูสิ เรา สมมุติสงฆ์ เราก็เห็นมาหมด แต่การได้เห็นสมณะเป็นมงคลอย่างยิ่ง คือเห็นสมณะ จาก พระ จากความจริงจากภายใน การเคลื่อนไหวจากจิตที่มันเป็นคุณธรรม สติสัมปชัญญะ การแสดงออกนั้น มันแสดงออกมาด้วยคุณธรรม การเห็นเป็นมงคลอย่างยิ่ง

ที่นี้การเห็นสมณะ ๔ หนึ่งใน สอง สาม สี่ เป็นมงคลอย่างยิ่ง ที่นี้ สมณะหนึ่ง สอง สาม สี่ มีอยู่ ที่นี้สมณะหนึ่ง สอง สาม สี่ มีอยู่เขาต้องรู้ เขาต้องเห็น เขาต้องพูดได้ ฉะนั้น เราจะสร้างภาพ เราจะฉ้อฉลอย่างไร เราไม่สามารถหลบหลีกสัจจะความจริงไปได้

ฉะนั้น ชุมมสากัจฉา เอตมมุงคลมุตตมัม เห็นใหม่ การสนทนาธรรม การแสดง ธรรม เป็นมงคลอย่างยิ่ง มงคลเพราะอะไร เพราะเป็นสัจธรรมความจริง เห็นใหม่ มันถึง

น้ำจืดไม่ได้ สิ่งที่น้ำจืด เขาน้ำจืดกันอยู่นั้น ลักษณะ อธิบายลักษณะของนิพพาน นิพพานเป็นอย่างนั้นๆ สมมุติเพราะอ้าปากเป็นสมมุติหมด

เห็นอยู่กรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม พระไตรปิฎกนี้ สมมุติบัญญัติไง สมมุติในโลกนี้เราถือว่าเป็นสมมุติ แต่บัญญัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาเรียกบัญญัติ บัญญัติที่เป็นสังฆกรรม เป็นธรรมที่เป็นบาลีที่สื่อกัน ใน พระพุทธเจ้าใช้ภาษานี้

พระพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมา พระพุทธประเพณีทำอย่างไร จะออกดำรงชีวิต อย่างเป็นไหน เทวดามาเลย บาดร ๔ ไบเสกเหลือไบเดียว เห็นไหม เวลาพระเจ้าสุทโธทนะนิมนต์ไปเทศนาว่าการไปสอนที่บ้านเห็นไหม ก็ถือว่าพ่อกับลูก ก็ถือว่าวิสาสะ พระพุทธเจ้าออกบิณฑบาตตอนเช้า

พอบิณฑบาตตอนเช้า พระเจ้าสุทโธทนะเป็นกษัตริย์ แล้วมันยังไม่มีประเพณี เพราะพระพุทธเจ้าเพิ่งตรัสรู้ ยังไม่มีสิ่งใด อายุมากไป เพราะมุมมองของโลก เห็นไหม มุมมองของโลก พระเจ้าสุทโธทนะเป็นกษัตริย์แล้วลูกกลับมา ลูกไปขทานเขากิน อายุ มากนะไปยืนขวางเลย

“ทำไมลูกทำร้ายพ่อขนาดนี้ ทำไมลูกประจานพ่อขนาดนี้”

“ประจานตรงไหน”

“อ้าว ประจานก็นี้ไง มาขอเขานี้”

“ประเพณีของพระพุทธเจ้า ก็พ่อไม่นิมนต์ พ่อไม่นิมนต์ให้ฉันเข้า ถ้าพ่อนิมนต์ให้ฉันก็จะอยู่ฉัน ก็ไม่นิมนต์ ไม่มีใครนิมนต์”

แล้วเพราะอะไร เพราะถือว่าวิสาสะ ไม่เข้าใจธรรมประเพณี พอเข้าใจประเพณีก็ นิมนต์ นิมนต์ฉันก็ฉัน นิมนต์ถึงไปฉันที่บ้าน ถ้าไม่นิมนต์ต้องบิณฑบาต ถ้าบิณฑบาต แล้วไม่นิมนต์ เขาไม่นิมนต์เขาก็ไม่ไปจ้งหัน ไม่ไปจ้งหันเรา เรานั่งรอเขาก็กินลมๆ มัน ก็ต้องออกบิณฑบาต เห็นไหม ประเพณีของพระพุทธเจ้า “พุทธประเพณี”

พระพุทธเจ้าน่าจะเล็งญาณ พระพุทธเจ้าวางธรรมวินัยไว้อย่างไร แล้วนี่วางเป็น ตกผลึก เป็นศีลธรรม เป็นจริยธรรมนะ เราเกิดมาท่ามกลางพระพุทธศาสนาฯ ศาสนา พุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ประจำชาติไม่ใช่อยู่ในรัฐธรรมนูญ ประจำชาติคือชนชาติ ชนชาติตั้งคมนั้นศรัทธาในศาสนา แล้วเขาทำเป็นประเพณีวัฒนธรรม

ประเพณีวัฒนธรรมของชาวพุทธ เข้าขึ้นมาจะตักบาตร ตักบาตรเพราะได้ทำบุญ กุศล ได้เห็นสมณะตั้งแต่ตอนเช้า เห็นใหม่ สิ่งที่ได้มา ได้มาจากกำลังของเรา เราตักบาตร พอเราตักบาตรนะ เราอธิษฐาน ขอให้ได้พบความสุข ขอให้มีความสุข ขอให้ เจริญรุ่งเรืองในชีวิต เห็นใหม่ สดชื่นตอนเช้า คนตื่นขึ้นมามีความสุข สดชื่น มีความต่าง ๆ มีการเสียดสละ จิตใจเปิดกว้างแต่เช้าแล้ว จิตใจเปิดกว้างแต่เช้า

ภิกษุออกบิณฑบาตเป็นวัตร สิ่งที้ออกบิณฑบาตเป็นวัตร มารับภิกขาจาร มารับ อาหารจากตรงนั้นไป ไปฉัน ฉันเสร็จแล้ว เพื่อดำรงชีวิตในการเป็นภิกษุ เห็นใหม่ ดำรงชีวิตและประพฤติปฏิบัติให้มีคุณธรรมขึ้นมาในหัวใจ สิ่งที่ได้มา ได้มาเป็นปัจจัย เครื่องอาศัย อาศัยจากร่างกาย เห็นใหม่ แต่สิ่งที่เป็นอาศัยได้จริง มันอาศัยได้จริง เห็น ใหม่ สมบัติของพระๆ ก็คือศีลธรรม

ถ้าทำความสงบของใจขึ้นมา เห็นใหม่ มันประโยชน์เกื้อกูลกัน เกื้อกูล โยมเขาก็ ได้ทำหน้าที่ของเขา เขาได้เป็นเจ้าของศาสนา บริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เขาได้ทำหน้าที่ของเขา เราก็ได้ทำหน้าที่ของเรา ทำหน้าที่ ทำหน้าที่โดยสมมุตินะ

แต่พอถึงที่สุด จิตมันเป็นคุณธรรมขึ้นมา อันนั้นเป็นความจริง สิ่งทีพระพุทธเจ้า วางธรรมวินัยไว้ ก็เพื่อให้ถึงเป้าหมายอันนั้นไง เป้าหมายที่ใจเป็นคุณธรรม ถ้าเป้าหมาย เป็นคุณธรรม เหมือนกับเรา เห็นใหม่ เหมือนกับเรา เราคิดค้นทำวิจัย ได้ยาที่รักษาโรคนี ทางวิทยาศาสตร์เขายังรักษาไม่ได้ แล้วถ้าเราทำวิจัยโรคนั้น ยาชนิดนั้น จนรักษาโรคนั้น ได้ เราจะมีคุณประโยชน์สังคมมากน้อยขนาดไหน

ใจของเรามีมัดบอดกันทุกๆ ดวง ใจของเราถือประเพณีวัฒนธรรมเพื่อดำรงชีวิต แล้วใจของเรา เราทำวิจัย เราทำสมาธิภาวนา จนถึงที่สุด จิตใจเรานี้บรรลुธรรม เห็น ธรรม เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป นี่คือธรรมโอสธ แล้วธรรมโอสธ เห็นใหม่ คุณิ เวลาองค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกมาจากราชวัง เห็นไหม ออกจากราชวังมา แล้วไปกรุง
ราชคฤห์ ผ่านไป

พระเจ้าพิมพิสารนะ ก็รู้จัก เห็นไหม เข้าใจว่าพระพุทธเจ้าโดนแย่งชิงสมบัติมา
ให้กองทัพครึ่งหนึ่งเลยนะ ให้กลับไปรบ เพราะแคว้นใหญ่กว่า แคว้นใหญ่กว่ามาก มี
กองกำลังมาก ให้ครึ่งหนึ่ง ให้กลับไปเอาราชบัลลังก์คืน ไม่ใช่ ไม่ใช่หรอก ไม่ได้โดน
อะไรมา มาด้วยความเต็มใจ มาด้วยทุกคนออกแสวงหา ออกแสวงหาโพธิญาณ

ถ้าออกแสวงหาได้จริง ขอพรไว้ข้อหนึ่ง ถ้าตรัสรู้ธรรมแล้วให้กลับมาสอนด้วย
ให้กลับมาบอกด้วย ให้กลับมาบอก พระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เสวยวิมุตติสุข เป็น
สุขมาก วิมุตติสุข เสวยเสร็จ จะสั่งสอน เพราะสร้างบุญญาธิการมา สร้างบุญญาธิการมา
จะรู้สัตว์ขนสัตว์ สร้างบุญญาธิการมาเป็นผู้นำไป

อย่างครูบาอาจารย์เราสร้างบุญญาธิการ เราเสียสละเห็นไหม สังคมไทย
เสียสละ เจอจกกันนี้ สร้างบารมี เพราะคนเขาซึ่งในคุณงามความดีกัน ซึ่งในคุณงาม
ความดี ใช้ประโยชน์จากสมบัติของเรา นั่นแหละ จะสร้างบุญบารมีไปตลอด จะรู้สัตว์
ขนสัตว์ เห็นไหม พอตัสรู้ธรรมขึ้นมา จะรู้สัตว์ขนสัตว์ จะเอาใครก่อน เล็งญาณเลย
นะ ถ้าสอน คนที่สอน เห็นไหม คุณดี สัจจะความจริง ธรรมที่เกิดขึ้น จะไปปาวๆ สอน
ใคร เป็นไปไม่ได้หรอก

ตรัสรู้ขึ้นมาแล้วนะ เอ๊ะ ธรรมอย่างนี้ มันละเอียดอ่อนอย่างนี้ จะไปสอนใครได้
หนอๆ จนขนาดเรา เห็นไหม คุณดี ดูทางการศึกษา เห็นไหม เขาเป็นครูบาอาจารย์ เขา
เรียนของเขา ปี ๓ ปี ๔ เขาต้องออกฝึกสอน เห็นไหม เขาเตรียมความพร้อมมาเพื่อจะ
สอนเลย ศึกษาศาสตร์ เขาต้องเตรียมพร้อมหมด เขาต้องศึกษาหมด

นี่ก็เหมือนกัน เตรียมพร้อมหมดเลยว่าจะเป็นอาจารย์ บุญญาธิการสร้างมาเป็น
พระพุทธเจ้า จะรู้สัตว์ขนสัตว์ พอบรรลุธรรมขึ้นมา เห็นไหม ความคิดของโลก
ความคิดทางวิทยาศาสตร์ ความคิดของโลก คิดว่าธรรมอย่างนั้นๆ จะเป็นประโยชน์ต่อๆ
ไป นี่ก็สร้างมาสร้างมาทางวิทยาศาสตร์ สร้างมาด้วยสมมุติ ด้วยการเวียนตายเวียนเกิด

เพราะมันเป็นเรื่องของโลก มันเป็นเรื่องของกามภพ เรื่องของวิภวภูมิตะ มันวนไปอย่างนั้น มันเป็นสมมุติ สร้างฐานขึ้นมาเป็นวิมุติ พอวิมุติขึ้นมา มันคนละเรื่องเลย จะไปสอนใครได้ๆ แล้วจะสอนใครได้ขนาดไหน แต่ปรารถนาจะมารื้อสัตว์ขนสัตว์แล้วก็ถึงญาณเลย

ถ้าคนจะมีพื้นฐาน เห็นไหม คนต้องมีพื้นฐาน คำว่าพื้นฐานคือจิตต้องมีกำลัง จิตต้องมีความมุ่งมั่น จิตต้องมีพื้นฐานที่พอจะตรัสรู้ได้ ถึงญาณ ถึงไปเลยจะสอนอาพาธคาบส อุทกคาบส เพราะไปศึกษากับเขามา เขาทำฌานสมาบัติมา เขาทำฌานสมาบัติมา พื้นฐานมันมี จิตมันมี แต่ไม่มีวิมุติภาวะ ไม่มีปัญญาที่จะเกิดขึ้นมาได้เอง ถึงญาณไปเสียดายมาก ตายไปเมื่อวานนี้ ตายไปแล้ว ตายไปเกิดเป็นพรหมแล้ว

เวลานางสิริมหามายาที่ตายไป เห็นไหม ทำไมไปสอนไม่ได้ละ นั่นมันเป็นสายบุญ สายกรรม แต่นี่ไปสอนไม่ได้แล้ว เพราะมันได้สถานะใหม่ เป็นคนใหม่ ความเข้าใจใหม่

ถ้าพระพุทธเจ้าจะไปสอนนะ อาพาธคาบสไปเกิดเป็นพรหม พระพุทธเจ้าไปพรหม ไปถามพระพุทธเจ้าเป็นใคร เขาจำไม่ได้ เพราะสถานะเขาคนละชาติ เขาจำกันไม่ได้แล้ว คนละชาติ เพราะอาพาธคาบสเป็นอาจารย์สอนเจ้าชายสิทธัตถะ แต่เจ้าชายสิทธัตถะไม่เชื่อ ไม่เชื่อถึงฌานสมาบัติ มากันคว่าเอง อริยสัจ จนตรัสรู้ขึ้นมาเป็นพระพุทธเจ้า

ถ้าเป็นชาติมนุษย์ เรายังสัมผัสกันได้ เพราะมันเป็นสิ่งที่จำกันได้ แต่พอตายไปเกิดสถานะใหม่เป็นคนใหม่ แต่จิตดวงเก่า แล้วถ้าพระพุทธเจ้าไป นี่โครมมาหา เห็นไหม แต่ถ้าพูดถึง(ถ้าไม่ตาย) ย้อนไปพระพุทธเจ้ามีโอกาสอนได้ สุดท้ายก็มาสอน เอาปัญญาวัคคีย์ พอได้ปัญญาวัคคีย์แล้ว สร้างสถานะแล้ว ถึงย้อนกลับมาสอนพระเจ้าพิมพิสาร

พระเจ้าพิมพิสารเคยขอร้องไว้ ถ้าได้ธรรมแล้วให้กลับมาสอนกันด้วย นี่พอจะกลับมาสอน เห็นไหม จะไปเอาพระเจ้าพิมพิสารต้องมีเทคนิคอีก เพราะพระพุทธเจ้าไปค้นคว้าอยู่ ๖ ปี ตรัสรู้แล้วก็ยังสั่งสอนอยู่ ที่นี้พระเจ้าพิมพิสารก็มีอาจารย์ของพระเจ้าพิมพิสารเหมือนกัน เพราะว่าเจ้าลัทธิต่างๆ มหาศาล

ที่นี้ชฎิล ๓ พี่น้องเป็นอาจารย์ของพระเจ้าพิมพิสาร แล้วชฎิล ๓ พี่น้องเขาบูชาไฟ พระพุทธเจ้าก็ต้องไปเอาอาจารย์ก่อน นี่ไง ฉลาดมาก ไปเอาอาจารย์ของกษัตริย์ก่อน ไปเอาอาจารย์ของกษัตริย์ ชฎิล ๓ พี่น้อง แหม ขนาดกษัตริย์เป็นลูกศิษย์นะ คนมาเคารพ บูชามหาศาลเลย บูชาไฟอยู่ เข้าไปคงบูชาไฟ จะไปขอพักด้วย

ทีนี้ชฎิล ๓ พี่น้องเป็นศาสตรา ปฎิญาณตนว่าเป็นพระอรหันต์ แต่มีทิฐิ มีความตระหนี่ มีความไม่ต้องการให้ใครเข้ามา ไม่ให้พัก พระพุทธเจ้าตอบเลย เราเป็นนักพรตด้วยกัน ทำไมนักพรตด้วยกันทำไมไม่ต้อนรับนักพรต เราเป็นนักบวชด้วยกัน นี่ไง ด้วยเหตุผล ทีนี้พอด้วยเหตุผล สุภาพบุรุษสมัยนั้นเขาพูดด้วยเหตุด้วยผล ถ้าเหตุผลมันจนเต็ม อ้าว ให้พัก แต่ให้พักในโรงไฟ

โรงไฟเพราะเขาบูชาไฟ เห็นไหม บูชาไฟนั่นนะ วิทยาศาสตร์พิสูจน์แล้ว พูดแล้ว วิทยาศาสตร์หัวเราะเลย ในโรงบูชาไฟมีพญานาค เป็นไปได้อย่างไร โรงบูชาไฟก็บูชาไฟ คูลี โรงเจเขาจุดไฟ เขาจุดเทียนกัน จุดไฟ เห็นไหม เขาเติมน้ำมันกัน จุดไฟทั้งวัน มีพญานาคไหม

มีพญานาคอยู่ พอมิพญานาคอยู่ เพราะว่าสมณะขอพัก ถ้าพักขึ้นมาให้ไปพักกับพญานาค ให้พญานาคพันไฟ ให้อยู่ไม่ได้ ให้ทำลาย ให้พันพิษใส่ ไปถึง พระพุทธเจ้าด้วยฤทธิ์ไง เอาพญานาคอยู่ในบาตร เข้าชฎิล ๓ พี่น้องก็มา พี่ใหญ่มาเห็น อ้าว โอ้ สมณะนี่เก่งนะ พญานาคไม่ทำลาย สมณะนี่เก่งนะ แต่ไม่เท่าเรา เราเป็นพระอรหันต์ ทีนี้ สมณะทำอะไรได้ ออกทำฤทธิ์ทำเดชขนาดไหน สมณะนี่เก่งนะ แต่ไม่เท่าเรา เราเป็นพระอรหันต์

จนพระพุทธเจ้ารู้วาระจิตใจ เพราะว่าคน ถ้าคนดี คนดีพื้นฐานคนดี เขาจะไม่โกหก ความคิดขนาดไหน คิดแล้วคิดว่าตัวเองรู้อยู่คนเดียว พระพุทธเจ้าบอก

“เธอไม่ใช่พระอรหันต์หรอก เธออย่าโกหกตัวเอง เธอกิเลสเต็มหัวใจ”

อายนะ นี่เห็นไหม คนที่ไม่เป็นความจริง จะล้อฉลาด จะแอบอ้างขนาดไหน เรา รู้ๆ อยู่กลางหัวใจ

พระที่กล่าวถึงลักษณะนิพพานเป็นอย่างนั้นๆ นะ รู้ๆ อยู่เต็มหัวใจ ลักษณะนิพพาน เอ็งขยายความว่าอย่างไร ขณะที่เอ็งขยายความมา เอ็งว่าเอ็งเข้าใจได้จริงหรือเปล่า นี่มัน สังคมเรานี้เห็นใหม่ คูลี ยอดพีรามิด ยอดเจดีย์เห็นใหม่ ฐานจะกว้าง ปลายจะแคบ คนที่รู้จริงมันมีน้อยไป พอรู้จริงมีน้อย ก็พูดน้อยลงไปวันๆ หนึ่ง แต่ถ้าคนรู้จริงถามขึ้นมา ให้อธิบายลักษณะนิพพานนะ พูดไม่ถูกหรอก

เพราะคำพูดคนนะ ว่างคู่กับไม่ว่าง ขาวคู่กับดำ เอ็งพูดลักษณะอะไรก็แล้วแต่ มันจะมีฝ่ายตรงข้าม โลกนี้เป็นของกลุ่มตลอด แล้วนิพพานเป็นกลุ่มใหม่ แล้วก็บอกว่า ก็นิพพานเป็นหนึ่งเดียวไง แล้วหนึ่งมัน หนึ่งบนอะไรล่ะ มันน้อยลงของมันไปเรื่อย นี่ก็เหมือนกัน พอพระพุทธเจ้าบอก พูดถึงชฎิลผู้พี่ สะเทือนใจมากนะ ยอมรับความจริง ยอมรับความจริงปี่นี้ขอบวชเลย

พอขอบวชเห็นใหม่ เขาบูชาไฟอยู่ บูชาไฟนี้ ความสัมพันธ์ ความเคยชินของเขา ก็รู้อยู่แล้ว เพราะบูชาไฟ เหมือนกับการเพ่งกสิณ มันจะมีฤทธิ์ มันมีฤทธิ์ มันก็คือฤทธิ์เฉยๆ มีฤทธิ์คือมีกำลังเฉยๆ จิตมีกำลัง เหาะเห็นเดินฟ้าได้ รู้วาระจิต รู้ไปหมด ให้อธิบายนี้ส่งออกหมด เพราะพลังงานตัวจริงคือตัวจิต พลังงานตัวจริง เห็นใหม่ แล้วว่าพลังงานตัวปลอมตัวไหนล่ะ ก็มานี่ พลังงานตัวปลอมไง พลังงานตัวปลอมคือมันเป็นวงรอบของจิต มันตัวจิต มันตัวพื้นฐาน ให้อธิบายนี้เป็นความคิด เป็นความรู้สึก เป็นอารมณ์ เห็นใหม่ แล้วพอเรารักษาอารมณ์ได้มันก็นิ่งอยู่

ที่นี้พอนิ่งอยู่ พระพุทธเจ้าสอนเลย เทศน์ในอาทิศย์ เห็นใหม่ ตาเป็นของร้อน โท สักคินา โมหัคคินา รูปเป็นของร้อน ตาเป็นของร้อน หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เป็นของร้อน ร้อนเพราะอะไร ร้อนเพราะโทสะ ร้อนเพราะโมหะ นี่พิจารณาตาม จิตเขาเพ่งกสิณอยู่ จิตเขามีกำลังของเขาอยู่ แต่มันไม่มีปัญญา ไม่มีสิ่งที่ปัญญา นี้ไง มรรคญาณ

มรรคญาณเกิดจากอะไร มรรคญาณเกิดจากจิตที่มีพื้นฐาน จิตที่มีความสงบ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ถ้าพูดถึงคนรักษา คนเข้าฌานสมาบัติ คนที่กำหนดจิตใจได้ ถ้าจิตเขาไม่สงบออกมา เขาจะไม่รู้หรือ เขาจะไม่รู้ว่า สิ่งที่ว่า ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ สิ่งนี้สืบต่ออย่างไร แต่เวลาจิตเราสงบ เราเคยเห็นนี้ มันปล่อยอย่างไร

คูลี ปุณฺณ กัลยาณปุณฺณ ปุณฺณมันจะติดความคิด ติดความเห็น ติดความคิดเรา ไปหมดเลย ความคิดกับเรา ทุกอย่างจะเป็นอันเดียวกัน เห็นใหม่ แต่ถ้ากัลยาณปุณฺณ เขา จะเห็นว่าความคิด ตาหูจมูกลิ้นกาย เห็นใหม่ มันเป็นส่วนหนึ่ง สิ่งทีกระทบ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ถ้าไม่มีจิตรับรู้ หรือไม่มีข้อมูลเข้าไปถึงตัวจิต มันจะให้ข้อมูลสิ่งนั้นไม่ได้ มันรับรู้สิ่งนั้นไม่ได้

พอข้อมูลสิ่งต่างๆ เห็นใหม่ พระพุทธเจ้าบอก ตาเป็นของร้อน รูปเป็นของร้อน พิจารณาตามไป พิจารณาตามไป เห็นใหม่ พอพิจารณาตามไป ความคิดเป็นของร้อน ความคิดมันเป็นของร้อน กิเลสตัณหาเป็นของร้อน ทั้งหมดนะ ทั้งหมดจริงๆ จนสำเร็จ เป็นพระอรหันต์

น้องชายได้ยินได้เห็น เห็นเครื่องหมายตามมา สูดท้ายแล้ว เห็นใหม่ จะไป ทรมานพระเจ้าพิมพิสาร พระเจ้าพิมพิสารก็จะมาหาอาจารย์ของตัว ชฎิล ๓ พี่น้อง มาเจอ นั่งอยู่กับพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้า เด็กๆ อายุน้อยกว่า อายุอ่อนกว่า แต่เป็นพระพุทธเจ้า แต่ชฎิล ๓ พี่น้องมีอายุมากกว่า แต่เพราะเป็นลูกศิษย์ นั่งอยู่ข้างล่าง

ทีนี้พอพระเจ้าพิมพิสารมานี้ เอ๊ะ แล้วใครเป็นอาจารย์ใคร เพราะแต่เดิมพระเจ้าพิมพิสารเคยสัญญากับพระพุทธเจ้าไว้ แต่นานแล้ว แล้วตอนนั้นพระพุทธเจ้าเป็น เจ้าชายสิทธัตถะ ยังไม่ได้เป็นพระพุทธเจ้า นั่นก็เคยสัญญากันไว้ รู้จักกันไว้ แต่ผิวเผิน

แต่ความเคารพบูชา ชฎิล ๓ พี่น้อง มันต้องแนบแน่นกว่า เพราะอาจารย์ของตัว อุปัชฌาภักกันอยู่ ส่งเสียกันอยู่ ดูแลกันอยู่ แล้วเข้าไปล้างเลเลยละ อ้าว แล้วใครเป็นอาจารย์ ใคร พระพุทธเจ้ารู้วาระจิต บอกชฎิล ๓ พี่น้อง เธอต้องแสดงตัว เหาะเลยนะ เหาะขึ้นไป ลงมาราบพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเป็นศาสดาของเรา เหาะขึ้นไปลงมา พระพุทธเจ้า เป็นศาสดาของเรา จนพระเจ้าพิมพิสารลงใจ ลงใจเลยเทศน์ เห็นใหม่

ถ้าไม่ลงใจ ไม่ลงใจ ใจมันยังแบ่งฝักแบ่งฝ่าย ยังโกละ ยังไม่เข้าใจ ใจยังเชื่อมั่นใน อาจารย์ของตัว ถ้าความเชื่อมั่น จิตใจมันไม่สมดุล ไม่ควรแก่การงาน พอลงใจปีบ พระพุทธเจ้าเทศน์ปีบ พระเจ้าพิมพิสารเป็นพระโสดาบัน นี่เห็นใหม่ สิ่งทีบอกว่า สัญญา กันไว้ว่าถ้าบรรลุธรรม ถ้าได้ตรัสรู้ธรรม ให้กลับมาสอนกันด้วย

ถ้าใจมันเป็นธรรมใจ เราเป็นนักบวช เห็นไหม เราเป็นนักบวช เราเข้ามาสัมผัส
ในศาสนา ศาสนาคือ ศาสนาธรรมคำสั่งขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา มีรัตนะ ๒ มีพระพุทธกับพระธรรม เวลา
พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลกนะ โภคัญญะรู้แล้วหนอ เห็นไหม

เพราะพระสงฆ์ สาวก สาวกะ ได้ยินได้ฟัง ได้ยินพระพุทธเจ้าเทศน์ธรรมจักร พอ
เทศน์ธรรมจักร เห็นไหม สังฆคุณ ควรและไม่ควร มรรคญาณเป็นอย่างไร ญาณ อุทปาติ
ปญญา อุทปาติ วิชชา อุทปาติ เป็นฌาน เป็นญาณ เป็นปัญญา เป็นความรู้ มันเกิดขึ้น
วิวัฒนาการอย่างไร ทำลายกิเลส เห็นไหม สงฆ์องค์แรก

สงฆ์องค์แรกก็เข้าใจในสังฆธรรมตามธรรมสังฆธรรมอันนั้น พระพุทธเจ้า เป็น
พระพุทธเจ้ามาก็เป็นสังฆธรรมอันนั้น แล้วในปัจจุบันนี้ เห็นไหม ศาสนธรรม คำสั่งสอน
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วคำว่าสมมุติๆ จริงสมมุติ พอสมมุติ คำว่า
สมมุติคืออะไร สัต สมภาติ ปัญญา ชื่อทั้งนั้น เป็นชื่อ เป็นทฤษฎี เห็นไหม คุณิ เราจะเอา
เหล็ก เราจะเอาเหล็กมาจากไหน เราได้เหล็กมา ได้เหล็ก เรามีเหล็กมา เห็นไหม แล้ว
เหล็กมาจากไหน เหล็กมาจากแร่ธาตุ แล้วแร่ธาตุมาจากไหน มาจากการหลอม หลอมให้
เป็นเหล็กขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน สติ สติอยู่ที่ไหน สมภาติกับปัญญาอยู่ที่ไหน เราก็บอก ปัญญาทุก
คนฉลาดมาก รู้มาก โง่มาก โง่เพราะกิเลสตัณหาทะยานอยากมันใช้ปัญญาของเราเหยียบ
ย่ำเราอยู่ เราไปยึดว่าความคิดเป็นเรา ปัญญาเป็นเรา ใครว่าฉลาดๆ นะ คนนั้นโง่
มากๆ โง่เพราะอะไร โง่เพราะว่ายังไม่เห็นจิตของตัวเอง โง่เพราะยังไม่รู้จักตัวเอง

คุณิ ทุกคนคิดเลย คึนนี้นั่งสมาธิตลอดรุ่งเลย คึนนี้จะป็นพระอรหันต์ให้ได้เลย
ไอ้ มันคิดแล้วนะ แล้วมันทำหรือยัง มันโง่เพราะมันเอาความคิด ความคิดมันคิดออกไป
แล้วคิดออกมา แล้วมีง คึนนี้จะนั่งสมาธิให้เป็นพระอรหันต์เลย แล้วเอาอะไรเป็นพระ
อรหันต์ นั่งสมาธิใครนั่ง แล้วนั่งขึ้นมาเป็นสมาธิใหม่ นี่ไง สิ่งที่ว่าป็นปัญญาๆ ที่ว่าเรา
ฉลาดๆ โง่ทั้งนั้นเลย

แต่ถ้าพวกฉลาดนะ เวลาปฏิบัติเนะ โลกนี้ไม่มี สรรพสิ่งไม่มีเลย พ่อแม่ปู่ย่าตายาย
เรื่องของท่าน ถ้าพูดถึงพ่อแม่เป็นเรานะ ไอ้ไอ้ คิดเลยนะ โนน ตอนนี้ทุ่มหนึ่งแล้วละ

ปานนี้เขาคู่วิวกันแล้ว โอ๊ย แม่ เห็นไหม มันเริ่มเกี่ยวพันแล้ว เรื่องของเขาเป็นเรื่องของเขา ปัจจุบันนี้ คุณคนเดียว คุณเอาคุณให้ได้ เห็นไหม สติจะเกิด สติปัญญาจะเกิดแล้ว

แต่ถ้าจะใช้ปัญญาเก่งมาก เก่งน่าโง่ เพราะความคิดไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ความคิด ความคิดเกิดจากจิตๆ เห็นไหม ภาวสวะ ตัวภพ ตัวปฏิสนธิจิต เวลาเกิดขึ้นมา มันปฏิสนธิ วิญญาณ มาจุติในใจ พอมันเป็นพลังงานหลายๆ แล้วมัน พอมันสืบต่อขึ้นมา เห็นไหม เป็นกิ่งก้าน เป็นโอปปาทิกะ เกิดเป็นตัวอ่อน เป็นต่างๆ พัฒนาขึ้นมาจนเป็นสิ่งที่มีความมีชีวิต จนเป็นสัตตชาติญาณ เป็นความรู้สึกออกมา พ่อแม่ก็สั่งสอน เป็นความรู้เห็นไหม เป็นความรู้เป็นต่างๆ

จะบอกว่าจิต เวลามันเกิด มันเป็นบุญกรรมของจิตดวงนั้น บุญกรรมนะ เกิดกับพ่อแม่ที่ดี เกิดกับพ่อแม่ที่เป็นสัมมาทิฐิ เกิดกับพ่อแม่ที่พาเข้าวัดเข้าวา เกิดจากชาวพุทธเหมือนกัน แต่พ่อแม่บอกว่าอย่าไปวัดเลย พระภิกษุ พระนี้มันจี๋เกียจ มันกินแล้วก็นอน มันไม่ทำอะไรเลย เราทำมาหากินกันดีกว่า เห็นไหม เกิดในชาวพุทธเหมือนกัน พ่อแม่ไม่พาเข้าวัดเข้าวา

เกิดในสัมมาทิฐิ เกิดในมิจฉาทิฐิ เกิดเป็นเจ้าลัทธิอื่น ลัทธิอื่นเขาบอก พระนี้ไม่มีประโยชน์หรอก พูดถึงนะ จนเขาพูดกันนะ ทางลัทธิอื่นเขาบอกเลยว่าภิกษุในพุทธศาสนานี้แบ่งชนชั้น มีอาวุโส มีกันต มีกรนบถือ เห็นไหม เขาคิดของเขา เขาบอกเขาเสมอภาค ความว่าเสมอภาคเขาจะบอกว่าสิ่งนั้นเป็นธรรม

แต่ถ้าเป็นพุทธศาสนา ทำไมพระพุทธเจ้า เห็นไหม เวลาพระพุทธเจ้าที่ว่า เป็นพราหมณ์เป็นอะไรต่างๆ สุภัททะ ทิฐิมานะมากเลย นี่กว่ามีความรู้มาก จะไม่ยอมไปถามใครเลย สุดท้ายพระพุทธเจ้าจะนิพพาน ศาสนาไหนก็ว่าเป็นประเสริฐอย่างนั้นๆ

“สุภัททะอย่าถามให้มากไปเลยศาสนาไหนไม่มีมรรคศาสนานั้นไม่มีผล”

ศาสนาไหนไม่มีมรรคศาสนานั้นไม่มีผล แล้วศาสนาในมรรค มรรคผลมันเกิดจากใคร แล้วพระพุทธเจ้านะ พระพุทธเจ้าพิจารณา เวลาพราหมณ์ถาม ถามตอบปัญหาในพระไตรปิฎก เห็นไหม ไหนบอกว่าพระไตรปิฎกสมมุติ แล้วไปพูดอ้างพระไตรปิฎกทำไม อ้างสิ เพราะนี่เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า

เวลาพราหมณ์มาถาม ว่าเจ้าชายสิทธัตถะ พระพุทธเจ้าเป็นพราหมณ์ ทำไมไม่เคารพผู้หลักผู้ใหญ่ ที่มีอายุพรรษามากกว่า พระพุทธเจ้าบอกเลย บอกว่าเราเป็นไก่ตัวแรก ที่เจาะฟองไข่วิขาออกมา ก็เลศคณหาความทะยานอยากที่เป็นสมมุติ ที่พาให้จิตนี้เวียนไปในวัฏฏะ วนไปในวัฏฏะ มรรคญาณ ด้วยมรรคญาณ ได้เจาะ ได้ทำลายเปลือกไข่ เปลือกไข่วิขาออกมา เราเป็น ในบรรดาสัตว์สองเท้า ไม่มีใครเลิศกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ในบรรดาสัตว์สองเท้า ไม่มีใครเลิศกว่า เป็นผู้ที่เจาะฟองไข่ออกมา ถือว่าสูงสุดแล้วจะไปกราบใคร การกราบการบูชาคนอื่น คนอื่นจะได้บาปนะ แต่ท่านไม่พูดตรงๆ อย่างนั้น พราหมณ์นะ เวลาพูดด้วยเหตุผล ขอมงานนหมด สิ่งนี้มันเกิด ปฏิสนธิวิญญาน ปฏิสนธิจิต เวลาเกิดในไข่แล้วมาเกิดเป็นมนุษย์ มันมาโดยตามเวรตามกรรม

มาตามเวรตามกรรม แต่ในใจมันก็มีเวรกรรมของมันขึ้นมาไข่ใหม่ เวลาเราเกิดเป็นเราแล้ว เราเกิดในสายเลือดใคร เราเป็นญาติเราโดยสายเลือดแล้ว สายเลือดข้างพ่อ สายเลือดข้างแม่ สายเลือดอันนี้ พอสายเลือดอันนี้ เห็นใหม่ มันมีกรรมพันธุ์มา มันมีต่างๆ กันมา พอมีกรรมพันธุ์ ความคิด ที่ว่าความคิดมันส่งออก

ความคิดมันส่งออก ความคิดไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ความคิด เพราะอะไร มันเป็นสมมุติ ชาติเดียวเท่านั้นนะ พอหมดชาตินี้เราก้ไปเกิดใหม่ พอหมดชาตินี้เราก้ไปเกิดใหม่ แต่ไอ้เวร บุญกรรมที่สร้างในชาตินี้มันจะตกผลึกลงที่ใจนี้ นี้ มันปัจจุบันนี้ เราเกิดในพุทธศาสนา

พระพุทธเจ้าเอาศาสนาสอนเรื่องอริยสัจ เรื่องสัจจะความจริงของมรรคญาณ ความคิดไม่ใช่จิต แล้วความคิดที่ว่าปัญญาๆ ที่ว่าเราฉลาดกันมาก เรารู้เรื่อง เรารู้เหตุรู้ผล รู้ต่างๆ โง่หมดเลย โง่หมดเลยเพราะอะไร เพราะกิเลสพาใช้ไง ความคิดเกิดบนอะไร คูสิสิ่งของมันตั้งอยู่บนอะไร ตั้งอยู่บนที่ตั้งของมัน ความคิดตั้งอยู่บนอะไร ที่ตั้งของความคิดอยู่ที่ไหน

ถ้าความคิดไม่มีที่ตั้ง ความคิดเกิดจากอะไร นี่ไง พอความคิดมันเกิดจากที่ตั้ง เกิดจากกิเลสมันออกมา มันเลยเป็นความโง่หมดเลยไง โง่เพราะอะไร โง่เพราะกิเลสมันพาใช้ โง่เพราะอวิชา อวิชามันสร้างความคิดนี้ขึ้นมา ทั้งๆ ที่ตรีกัทธิระมะพระพุทธเจ้า แต่

มันตรีกในวิชา อวิชามันคาคมันหมาย มันให้ค่า เราถึงต้องใช้ปัญญาอบรมสมาธิ สมาธิอบรมปัญญา

พุทโธๆ นี่เข้าไป จนจิตมันเป็นจิตติด จิตสะอาด สะอาดด้วยการทำความสะอาดของสัมมาสมาธิ ธรรมเนียมสัมมาสมาธินี้สามารถ สามารถที่จะทำให้กายกับจิตแยกจากกันได้ เวลาทำความสะอาด สมาธิขึ้นมา กายกับจิตมันแยกออกจากกันเลย แต่แยกด้วยกำลังของสมาธิ แยกด้วยกำลังของสมถะ

ดูสิ อย่างมหายาน เขาเวลาเขาถอดจิต เขาบอกจิต เหมือนกล้วย ร่างกาย มนุษย์นี้เหมือนกล้วย มันมีเปลือก กับ เนื้อกล้วย เวลาเขาปอกเปลือกกล้วย เห็นไหม คนที่เขาทำสมาธิ โดยที่เขามี ลัทธิของเขา ความเชื่อของเขา เขาไม่ต้องการนิพพาน เขาต้องการรู้สัตว์ขนสัตว์ เขาต้องการๆ เพราะตัวเองเป็นโพธิสัตว์ เห็นไหม เขาจะถอดจิต แล้วจิตเขาจะสงบได้ เขาจะถอดจิต จิตนี้จะออกจากร่าง เหมือนกับเรานั่งนี้ มีจิตลอยออกมาจากร่างนี้ได้เลย

นี่เป็นอุดมคติในศาสนาเขานะ ในลัทธิของเขา แต่ในพุทธศาสนา ในเถรวาทเราไม่คิดอย่างนั้น ในเถรวาทเรา เวลาจิตมันสงบขึ้นมา เห็นไหม จิตมันสงบ พอสงบเข้ามา มันพุทโธๆ สงบไป จนสักแต่ว่า มันเป็นตัวจิตล้วนๆ มันไม่รับรู้เรื่องกายนี้เลย ทั้งๆ ที่มีหัวใจกับปกติ ปกติเราโดนหยิกสี เจ็บหมด จับตรงไหนรู้สึกตัวหมด พอมันหดเป็นตัวมันเองโดยธรรมชาติ มันไม่รับรู้เลยนะ มันไม่รับรู้ มันเป็นสัมมาสมาธิเลย เห็นไหม

สมถะมันสามารถแยกกายกับจิตออกจากกันได้เลย แต่ถ้าคนยังไม่รู้เรื่องมันถึงไปหมด แต่ถ้าผู้ที่ครูบาอาจารย์ที่เขาประพฤติปฏิบัติแล้ว พอจิตสงบ มันแยกได้เลย แต่แยกอย่างนี้ละ มันแยกด้วยสมถะ แยกอย่างนี้มันแยกด้วยวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทางจิต เพราะจิตมันหดตัวเข้ามา มันเป็นธรรมชาติของมัน แต่ไม่ได้อะไรเลย ไม่มีประโยชน์อะไรเลย

ทีนี้พอในเถรวาท ในครูบาอาจารย์เราสอนนะ ตั้งสติ แล้วกำหนดปัญญาอบรมสมาธิ สมาธิอบรมปัญญาแล้วแต่ พอจิตมันสงบเข้ามา สงบเข้ามา มันมีสติ มันรับรู้สัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิ คือเหมือนเรา เราทุกข์ เรายาก เราร้อน เราต่างๆ เราเป็นคนรักหาใจเรา

พอเรารักษาใจเรา เราทุกข์เรายากเราร้อนใจใหม่ เห็นใหม่ เรารักษาใจเรา เพื่อจะ
 แก้ไขทุกข์แก้ไขยาก แก้ความเดือดร้อนใจ ถ้าพอจิตมันสงบเข้ามา เห็นใหม่ พอจิตสงบ
 เข้ามานี้มันสะอาด สะอาดจากกิเลสตัณหา สะอาดจากอวิชชา ถ้ามีอวิชชาคือความไม่
 รู้สึกตัว คือความหลงไหล หลงไหลว่ารู้ หลงไหลว่าฉลาด หลงไหลว่าเรารู้ธรรมะ
 หลงไหลไปหมดเลย กิเลสพาใช้ ปัญญาโดยกิเลส ปัญญาโดยภพ จะไม่รู้อะไรเลย

แต่ถ้าวันไหนเป็นปัญญาอบรมสมาธิ หรือสมาธิอบรมปัญญา มันหลุดเข้ามา
 เป็นธรรมชาติของมัน ธรรมชาติที่รู้ว่าตัวอยู่ ธรรมชาติที่อยากพ้นจากทุกข์ ธรรมชาติอัน
 นี้มันเป็นสัมมาสมาธิที่มันจะออกรู้ ออกรู้หนหนึ่ง ออกรู้คราวนี้ละ ออกรู้แบบผู้ใหญ่
 ออกรู้แบบคนมีสติสัมปชัญญะ ไม่ใช่ออกรู้โดยอวิชชา ออกรู้โดยอวิชชาโดยธรรมชาติ
 มันไหลไปตามธรรมชาติของมันอยู่แล้ว ความรู้สึกความนึกคิดมันมี

ดูเด็กๆ สิ ขัดใจมันก็ร้องไห้ มันเป็นสัญชาตญาณของมันโดยธรรมชาติอยู่แล้ว
 แต่พอเราเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา มีการขัดใจ ถ้าเรารู้ว่าผิดถูกนะ เรายังยับยั้งความคิดเราได้ จิต
 ถ้ามันสงบเข้ามาแล้วเห็นใหม่ พอสงบเข้ามา ออกรู้คราวนี้ ออกรู้แบบวิปัสสนา ออกรู้
 หมายถึงว่า จิตสงบแล้วนี่ จิตจับกายเวทนาจิตธรรมได้ โดยสัจจะความจริง โดยสัจธรรม

แต่ปัจจุบันนี้ กาย เวทนา จิต ธรรม กาย เวทนา จิต ธรรม พิจารณากายๆ ไม้ทั้งนั้น
 มันเป็นการสร้างภาพของจิต มันเป็นการสร้างภาพของอวิชชา มันเป็นตรรกะ โลกนี้เห็น
 ใหม่ สักแต่ว่าๆ สักแต่ว่า มันปฏิเสธเฉยๆ ใจ

ดูสิ เห็นใหม่ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ทุกอย่างเป็นธรรมชาติ หมายถึงว่าปิดสวะ ปิด
 สวะหน้าบ้านไง เวลามันมีสวะมาติดหน้าบ้าน ก็ปิดๆ มันออกไป โอ๊ย ว่าง โอ๊ย สบาย ไม่
 มีอะไรเลย ใจทั้งนั้น! ดักดานกับกิเลสใจ! ความคิดๆ มันเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติก็ปล่อย
 มันก็ว่างหมด อย่าไปกอดอย่าไปถ่วง ปล่อยธรรมดา

เวลาเกิดในใจ ไครมาเกิด เป็นธรรมดาใหม่ มันมาโดยสัญชาตญาณ มาโดย
 ธรรมชาติของมันนะ ธรรมชาติของกรรมไง กัมมพันธู กัมมปฏิสรโณ กรรมมันบันดาล
 มานะ มันจะเป็นธรรมชาติอย่างนั้นได้อย่างไร มันมีอวิชชาขับเคลื่อน แต่เพราะความโง่
 เพราะความไม่เห็น แต่พอจิตมันสงบเข้ามา แล้วมันออกรู้ ออกรู้ละ เห็นกาย เห็นเวทนา
 เห็นจิต เห็นธรรม มันสะท้อนหน้าไหวจนวนหัวหัวใจ

เพราะความยึดติดของเรานั้นอยู่ที่ชั่วหัวใจคืออยู่ที่จิตใต้สำนึก ความหลงใหลของกิเลส มันอยู่ที่จิตใต้สำนึก มันไม่ได้อยู่ที่สมองอยู่ที่ความคิดนี้หรือ ถ้าอยู่ที่สมองอยู่ที่ความคิดนี้ เราสามารถแก้ไขกันได้ ด้วยทางวิทยาศาสตร์ ด้วยความรู้ของเรา

พระพุทธเจ้าถึงบอกว่า นี่ไง มันถึงว่าจะสอนได้อย่างไรๆ เพราะว่าความคิดอันหนึ่งเป็นโลกียปัญญา ปัญญาของโลก ปัญญาของโลกทัศน์ ปัญญาของสิ่งที่เกิดขึ้นจากจิตใต้สำนึก นี่ก็เรียกว่าโลก โลกทัศน์ ความรู้สึกนี่คือโลก โลกคือหมู่สัตว์ โลกคือจิตของเราไง เพราะจิตของเรานั้นเวียนตายเวียนเกิด มันมีภพ มีสถานที่ มันถึงเป็นโลกอันละเอียด ที่วิทยาศาสตร์จับต้องไม่ได้

แต่ถ้าเป็นธรรมดา ถ้าจิตมันสงบ จิตแก่จิต จิตที่เป็นสมาธิ มันจะย้อนกลับเข้าไปเห็นตัวตนของมัน เห็นตัวตนของมัน ถ้าโง่ ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา เห็นตัวตนของเรา แค่นี้นิพพาน ว่าง เดียวก็เสื่อม สิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นมีการเกิดขึ้น มันหดตัวขนาดไหน มันหดสั้นขนาดไหน เดียวมันก็แสดงตัวออกมา มันมีโดยธรรมชาติ

สิ่งที่มีมันคือมี สิ่งที่เกิดเรามีมันมีอยู่แล้ว เห็นไหม แต่ถ้ามันหดตัวเข้ามา เห็นไหม หดตัวเข้ามา แล้วเรารู้ เห็นไหม สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา ออกรู้ ออกทำความเข้าใจ ออกวิปัสสนา เอาความวิปัสสนาใคร่ครวญของมัน

ใคร่ครวญ จนชำระ ชำระอะไร ชำระทิลุमानะ ชำระชั่วหัวใจที่มันยึดของมัน ทิลุमानะ ทิลุ สักกายทิลุ ความเห็นใจ สักกายทิลุ คือความเห็นผิดของจิต จิตว่าตัวมันเป็นมัน จิตมันจะเข้าใจว่าตัวมันเป็นมัน ทางวิทยาศาสตร์มันมีอยู่แล้วใช่ไหม ธรรมชาติทุกอย่างที่เกิดขึ้นมันมีรูป มันมีสิ่งที่เป็นสสาร ที่มี จริงไหม

ถ้าไม่มีเราจะรู้ว่ามันมีขึ้นมาได้อย่างไร สภาวะความคิดก็เหมือนกัน มันก็มีของมัน มันมีของมัน แต่มันมีโดยธรรมชาติของมัน มันมีความรู้สึกของมันเพราะจิตมันมี จิตนี้มันมี จิตนี้มันเกิดมันตายในวัฏฏะเยอะเยอะไปหมดแล้วละ แต่มันไม่มีใครรู้ได้ ไม่มีใครเห็นได้

แต่ธรรมชาติของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าพิสูจน์แล้ว พระพุทธเจ้าทำได้แล้ว ธรรมะนี้มีอยู่โดยดั้งเดิม พระพุทธเจ้าแต่ละองค์ องค์ก่อนๆ นั้นก็มีอยู่แล้ว แต่จะมีอย่างนี้ได้ มันต้องเป็นพระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้าเท่านั้น ที่จะตรัสรู้ด้วยความชอบธรรม

แต่ของเรา เราไปศึกษา เพราะพระพุทธเจ้าไม่ตรัสรู้มันก็ไม่มีทฤษฎีนี้ออกมา ไม่มีบัญญัติพระพุทธเจ้าที่ออกมา พอพระพุทธเจ้าไม่บัญญัติออกมา ค้นรู้นะ อยากรู้ รู้บ้างๆ แต่ไม่รู้จริง ถ้ามันรู้จริงของมัน เห็นไหม รู้จริงมันมีการกระทำ มีความเป็นไปในหัวใจ พอรู้จริงขึ้นมา เห็นไหม รู้จริงขึ้นมาแล้ว

พอพระอัญญาโกณฑัญญะ เห็นจริงตามความเป็นจริง เห็นไหม ปล่อยหมด พอปล่อยขาด สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นมา สิ่งนั้นต้องดับเป็นธรรมดา แล้วเหลืออะไร ก็เหลือจิตที่รู้ เพราะเป็นพระโสดาบัน ยังไม่สิ้นหรือ พอรู้ปั๊บ พระพุทธเจ้ารู้แล้ว เพราะมันเป็นความรู้ความเห็น ปัญญาจากสมอง ปัญญาจากสติ ปัญญาจากวิทยาศาสตร์ แก่กิเลสไม่ได้

ภาวนามยปัญญา ไม่ใช่ปัญญาเกิดจากการจำ ปัญญาเกิดจากการพิสูจน์ เกิดจากสิ่งต่างๆ มันเป็นปัญญาของจิต ที่จิตมันสร้าง มันเป็นธรรม เพราะจิตมันสงบแล้ว ความคิดที่มันเกิดขึ้น ความคิดของเรานี้มัน ความคิดของพวกเรา สัญชาตญาณ มันต้องผ่านสมอง ถ้าไม่มีสมอง ไม่มีความคิดออกมานี้ จิต ตัวจิตจริงๆ มันคิดของมันออกมาได้อย่างไร

ทีนี้พอมันหดสั้นเป็นตัวจิต ตัวจิตมันเกิดปัญญาขึ้นมา มันทำลายตัวมันเอง ทำลายตัวมันเองเพราะอะไร ความคิดเกิดขึ้นมา เหมือนของที่สกปรก เห็นไหม เราล้างสะอาด สิ่งนั้นก็มิอยู่ แต่มันสะอาด ใจที่มันมีอวิชชาอยู่ พอมันล้างด้วยสังขธรรม มันก็ขาด คำว่าขาดคือสังโยชน์ขาด

พระโสดาบันเป็นโสดาบันได้เพราะเหตุใด เป็นพระโสดาบันด้วยสักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส สังโยชน์ๆ คืออะไร ถ้าคนไม่เคยเห็นสังโยชน์ คนไม่เคยละสังโยชน์ มันจะรู้ว่าสังโยชน์เป็นอย่างไรได้อย่างไร แต่คนที่เคยละ มันละ มันทำออก สิ่งที่อยู่อาศัยอยู่ เราสลัดออกไป เรารู้เราเห็น เห็นไหม พอเรารู้เราเห็น มันขาดออกไป

สิ่งที่ขาดออกไป สังโยชน์ขาดออกไป พระสัทธา กามราคะปฏิฆะอ่อนลง พระอนาคา กามราคะ ปฏิฆะ กามราคะเกิดจากอะไร? เอาศพบกับศพมานอนก่ายกัน มันจะมีความรู้สึกไหม? กามราคะมันเกิดจากจิต มันเกิดจากหัวใจที่มันปรารถนา

ถ้าหัวใจที่มันปรารถนา คุณ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย จะเป็นจะตายอย่างนี้ มันจะให้ไปเสพกามที่ไหน ก็อาจจะตายอยู่แล้ว แต่ลองจิตถ้ามันแข็งแรง มันไปหมด มันเกิดจากเราก่อนไง เกิดกามฉันทะ เกิดจากตัวจิต แล้วตัวจิตมันมีแรงปรารถนา แรงปรารถนามันต้องมีความพอใจของมัน

แล้วถ้าเป็นภิกษุเวลาจะทำกามราคะ ถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันเห็นอสุภะอย่างไร อะไรเป็นอสุภะ อะไรมันเป็นสุภะ สุภะนี้มันมีโดยสัญชาตญาณ สุภะคือว่าทุกคนชอบความงาม ชอบสิ่งที่ตัวตนปรารถนา ตัวตนต้องการ

พออสุภะ อสุภะมันเกิด อสุภะเกิดจากอะไร เกิดจากสังขธรรม สังขธรรมเพราะอะไร เพราะจิตมันสงบ จิตสงบ จิตมีกำลัง มีสติ มหาสติ แล้วมันออกไปเห็นสภาวะธรรม สภาวะธรรมเพราะจิตมันชอบของสิ่งนี้ มันพอใจ แต่สภาวะธรรม สภาวะธรรมมันเป็น มันไม่มีอะไรคงที่ไง

โลกนี้สิ่งใดคงที่? ไม่มี สิ่งที่สวยงามของมึง ที่มึงปรารถนา มันแปรสภาพ มันไม่มีหรอก มันไม่มี แต่เพราะมึงอยากได้ มึงต้องการ แล้วมึงก็เสวย มึงก็เสพ ในหัวใจมึงเป็นครั้งเป็นคราว พอเสพเข้าแล้วก็จะให้มันอยู่อย่างนั้นตลอดไป พออยู่อย่างนั้นตลอดไป ก็เปลี่ยนใหม่ เปลี่ยนความคิดใหม่ อารมณ์มันเปลี่ยนแปลง มันทุกๆ ความคิด ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นดับไป สิ่งที่มันจับ

ฉะนั้น พอมันเป็นธรรมขึ้นมา สิ่งที่เป็นธรรม เพราะจิตมันสงบ มันมีฐาน มันเป็นปัจจุบัน มันไม่เปลี่ยนแปลง พอไม่เปลี่ยนแปลง จิตมันตั้งอยู่ แล้วมันจะเห็นของมัน ในสภาวะที่เร็วมาก แล้วจับได้ วิปัสสนาได้ มันปล่อย มันเข้าใจได้ พอเข้าใจได้ มันเห็นโทษของตัวเองไง

เห็นโทษอะไร เห็นโทษเพราะทุกข์ยากก็เพราะมึงนี้แหละ มึงเกิด มึงตาย มึงเวียนอยู่ ก็เพราะมึงนี้แหละ มึงนี้แหละ แต่เราอยากจะพ้นทุกข์ มึงพ้นที่ไหน เพราะมึงไม่เห็น

ตัวมึงเงิ พอมึงมาเห็น มึงมารู้ วิปีสสนามันก็ปล่อย พอปล่อยฝึกฝนเร็วเข้าบ่อยครั้ง
ชำนาญเข้า จนเร็วเข้า จนเข้ามาระเบิดที่ตัวคนตัวนี้ จิตนี้จะทำลายหมดเลย

นี่เห็นใหม่ ชั้นอันละเอียดโดนทำลายหมด ทีนี้เหลือแต่สภาวะเฉยๆ สภาวะ
สว่าง “จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองด้วยอุปกิเลส” จิตเดิมแท้ที่ส่องใส สิ่งที่ส่อง
ใสขนาดไหนมันก็อยู่กับเศร้าหมอง มีความส่องใสใดบ้างที่มันไม่เศร้าหมอง ไม่มีการ
เปลี่ยนแปลง นี่เงิ จะสว่างไสว จะว่างขนาดไหน โทกทั้งนั้นเงิ

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ มันข้ามจากความส่องใส ทำลายความส่องใส ทำลายทุกๆ
อย่างเลย การสภาวะแบบนี้ เห็นใหม่ นี่ที่เงิ ถ้ามัน ธรรมมันมี ถ้าใจเป็นธรรม เห็นใหม่
ถ้าเราทำจิตใจของเราให้เป็นธรรมขึ้นมาได้ ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสมมุติ

แต่เวลามันเกิดจากจิตของเรา เราทำได้แล้ว วิมุตติมันอยู่ที่นี้ แล้ววิมุตตินี้ะมัน
เป็นปัจจุบันตลอด ไม่มีอกาลิโก ไม่มีกาล ไม่มีเวลา มนุษย์คนไหน จิตเทวดา อินทร์
พรหม ดวงใดก็แล้วแต่ ทำเดี๋ยวนี้ ได้เดี๋ยวนี้ วิมุตติก็เป็นเดี๋ยวนี้ อยู่ในหัวใจเดี๋ยวนี้ สัมผัส
ได้ด้วยความรู้สึกร สัมผัสด้วยใจ ตัวใจตัวนี้เป็นความจริง

สิ่งที่เป็นความจริงนะ พอเป็นความจริงจากเราแล้ว เราารู้จริงขึ้นมาแล้ว สิ่งต่างๆ
เป็นชื่อเฉยๆ นะ อย่างว่านิพพาน สภาวะธรรมๆ มันพูดไม่ได้หรอก อ้าปากขึ้นมาก็คิด
หมดละ ธรรมเกิดขึ้น ถ้าธรรมเกิดขึ้น เราทำของเรา จะเป็นสมมุติหรือเป็นอะไร อย่า
ปฏิเสธมัน อยู่กับมัน แล้วสู้กับความคิด สู้กับทุกอย่าง

ถ้าสังขธรรมหรือความจริงมันเกิดขึ้น สิ่งนั้นมันจะหายไป หลุดไป สลัดทิ้งไป เป็น
ธรรมดา แต่ถ้าเราตริกร เรายังตริกรมันอยู่ คำว่าตริกร ถ้ายังทำอะไรไม่ได้ คำว่าตริกรคือการ
ต่อสู้นะ ตริกรสู้กัน ตริกรธรรมะ โดยใจของเรานี้ตริกรธรรมะ นี่คือปัญญาอบรมสมาธิ คำว่า
ตริกรธรรมะ ใครเป็นคนตริกรก็เรา

มันมีผู้ตริกร มีผู้กระทำ ผู้กระทำนั้นยังเศร้าหมอง ผู้กระทำนั้นยังมีความสกปรกใน
ใจ แต่ถ้าเราไม่มีธรรมของพระพุทธเจ้ามาชำระล้าง เราจะตริกรก็ตริกรแต่เรื่องกิเลส ทีนี้พอ

เราตริกในธรรม ปัญญาอบรมสมาธิ หรือเราตริก ตรีกเป็นปัจจุบัน แล้วอย่าไปเสียคาย
อย่าไปเสียคายว่าเรารู้เราเห็นสิ่งใด

เพราะสิ่งที่รู้มันเป็นเรื่องที่เราได้ประสบใหม่ มันจะรู้ อารมณ์ความรู้สึกนี้ หวงแหน
มาก แต่ถ้าเรามีปัญญาลึกเข้าไปนะ มันจะละเอียดกว่านี้ ดีกว่านี้ แต่เราพยายามไปยึดสิ่งที่
เราได้สัมผัส เราได้รู้ว่าสิ่งนั้นจะเป็นปัญญาของเรา นี่ไง ครูบาอาจารย์ที่ภาวนาเป็นท่าน
บอก

“มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียด”

ของอย่างนี้มันเกิดหยาบๆ ถ้ามันย่อยสลาย มันละเอียดกว่านี้ มันจะดีกว่านี้อีก
มาก ฉะนั้นไม่ต้องไปหวงแหน หวงแหนความรู้ใจ ว่าปฏิบัติไป โอ๊ย รู้เรื่องนั้น ว่างนะ
สว่าง คืออย่างนั้น มันจะดีกว่านี้อีก ถ้าเราตั้งเหตุ ทำให้ดีกว่านี้ ถ้าไปหวงแหนคือเหนียวรั้ง
ไว้วะ ไม่ได้ เดียวก็เสื่อม ไม่มีสิ่งใดอยู่กับเรา ไม่มีสิ่งใดจะสัมผัสกับเรา แล้วอยู่กับเรา
โดยที่ไม่เปลี่ยนแปลง ไม่มีฯ

แต่ถ้าเรามีเหตุ มีสติสัมปชัญญะ เรามีกำหนดคำบริกรรม เรามีปัญญาใคร่ครวญ
อยู่ เราสร้างเหตุอยู่ เหตุมันจะสวไปหาผล หน้าที่ของเราสร้างเหตุ เวลาเราอยากพ้นจาก
ทุกข์ อยากจะทำคุณงามความดี ตั้งสติ แล้วตั้งสติ แล้วกำหนดพุทโธๆ มันทำยากนะ ทำ
ยากเพราะอะไร ทำยากเพราะจิตเรา

พระพุทธเจ้า บุพเพนิวาสานุสติญาณ มันเกิดมาไม่มีต้นไม่มีปลาย คือมันสะสม
มันสะสมข้อมูล มันสะสมจิตนิสัย มารนี้ มารมหาศาล แล้วพอมาวันนี้ พุทโธๆ จะให้
มันอยู่ มันเทียบเคียงกันได้ไหม มันเทียบเคียงกันไม่ได้ นี่เพียงแค่พอเรามาศึกษา เรามี
ความศรัทธา

“ธรรมะย่อมชนะอธรรม”

ธรรมะไง ภิกษุหรือนักพรตเรา จะถ่วงพันทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียร ความ
วิริยะ ความอุตสาหะของเรา มันจะสามารถเอาชนะได้ นี่ความเพียร ความวิริยะอุตสาหะ
มันมีแต่ มันเริ่ม เหมือนกับแสงหิ่งห้อย เราเพิ่งจุดประกายขึ้นมา แล้วจะให้มันชนะกิเลส
ชนะความเคยใจ มันยากมาก

นี่พอมันยากมาก เราต้องสู้ไง เราต้องสู้ เราต้องเข้าใจ ถ้ามันไม่สู้ เอ๊ะ เราคิดว่าก็มัน ๕๐ : ๕๐ คือมันเท่ากันใช่ไหม กิเลส ๕๐ ธรรมะก็ต้อง ๕๐ ต่อสู้กันแล้วมันต้องเห็นผล ต้องเข้าใจเลย ไม่ใช่! กิเลสนี้ ๕๕ ธรรมะ ๑ แค่นั้น

ธรรมะ ๑ ก็คิดได้เดียวเดียว สู้มัน แล้วสร้างขึ้นมาจาก ๑ จากที่ถอย ครูบาอาจารย์ ครูพระพุทธเจ้าสิ ทุกข์ยากมาก ครูบาอาจารย์ของเรา นะ เอาชีวิตเข้าแลก เวลาเราคิดดี มันคิดดีได้พักๆ หนึ่ง ที่นี้พอมันคิดได้พักๆ หนึ่ง เดียวพอมันคิดชั่ว หรือคิดโดยกิเลส มันจะรุนแรงมาก

ที่นี้พอรุนแรงมาก เราก็คิดดีใช่ไหม เราก็จะเอาความคิดนี้เข้าสู่กับมัน ๑ กับ ๕๕ มันจะรุนแรง พอรุนแรง เราจะเสียใจ เราจะน้อยใจ ทุกคน ผู้ปฏิบัติจะเป็นอย่างนี้หมดนะ ก็ทำดีไป ก็นั่งสมาธิไป ก็นั่งนี้ ปฏิบัติบูชาไป ทำไมไม่เห็นความคงความดีเลย มีใจ มีปวดใจ มีปวดมีเจ็บมีร้อน แล้วมันจะน้อยเนื้อต่ำใจ

น้อยเนื้อกับกิเลส มันเหตุเราไม่พอ เหตุเรามันน้อย ถ้าเหตุเราต้องต่อสู้ เราต้องเข้มแข็ง คำว่ายาก ยากตรงนี้ ยากตอนปฏิบัติเริ่มต้น เริ่มต้นนี้ปฏิบัติยากมาก เพราะมันเหมือนการฝึกงาน เราทำงานยังไม่เป็นทำงานยังไม่ได้ คำว่าภาวนาเป็น ไม่เป็นมันอยู่ตรงนี้นะ

ถ้าภาวนาเป็น เหมือนเป็นผู้ใหญ่ คนฝึกงานทำงานจนชำนาญงาน มองเห็นงานรู้เลยงานถูกงานผิด แล้วควรแก้ไขอย่างไร เราปฏิบัติ บ่อยครั้งเข้าๆ มันจะรู้ รู้ช่องรู้ทางหมั่นแก้ไขของเรา ความแก้ไขนั้นมันจะทำให้เรา ความเพียร เห็นใหม่ เราจะล่วงพ้นด้วยความเพียร

ความเพียร ความหมั่น ความวิริยะอุตสาหะ ครูบาอาจารย์ท่าน องค์ที่ท่านปฏิบัติมา ต้องทำอย่างนั้นจริงๆ นะ แล้วคุณ คุณอย่างเหล็ก เขาจะตี เห็นใหม่ เขาต้องเผาให้มันแดง ให้มันร้อน อุณหภูมิให้มันพอ เขาจะตีเหล็กได้ แล้วพอออกจากเตาตอนนี้ เราจะตีได้ที่

พอดีแล้ว เหล็กมันจะเย็นลงตามธรรมชาติของมันใหม่ เราจะตีได้ตลอดไปไหม ใจของเราก็เหมือนกัน กว่าจะทำสมาธิได้ กว่าจะทำได้แต่ละหน แล้วพอเสร็จแล้วออกมา

ดี แล้วเราจะมีโอกาสดีได้กี่นาที นี่ไง มันยาก มันยากอย่างนี้ไง ถ้ามันยากอย่างนี้แล้วเราจะทำ

พระพุทธเจ้าถึงท้อใจว่าจะสอนอย่างไร จะทำอย่างไร ให้อุบายเราก็คิดโดยกิเลส คิดโดยตัวตน คิดโดยโลกทัศน์ คิดโดยปัญญาของเราไง มันต้องทำได้สิ ต้องทำอย่างนั้นสิ ไม่มีทางได้เลย เพราะอันนี้คือสัญญา อันนี้คือกิเลส มันเอามาใช้แล้ว แต่พอเราจะปฏิบัตินะ ทิ้งให้หมดเลย

อย่างเช่น เข้าทางจงกรม จะชั่วโมงหรือ ๒ ชั่วโมงก็แล้วแต่ ทิ้งให้หมดเลยแล้วทำมันไป เหมือนกับความร้อน เห็นไหม ต้มน้ำ ถ้าความร้อนมีอุณหภูมิเท่านั้น น้ำจะเดือด นี่ก็เหมือนกันนะ ภาวนา ๑ ชั่วโมง พอ ๒๕ นาทีแล้วจิตมันจะดีขึ้นแล้ว พอ ๕๐ นาทีแล้ว ไอ้โฮ จิตนี้ยิ่งดีขึ้นมาใหญ่ ภาวนาไปหมดเลย เห็นไหม

ปล่อยให้หมด จะเป็นก็เป็น จะไม่เป็นก็ปฏิบัติบูชา ทำเพื่อเราไง ทำเพื่อเรา ทำเพื่อความจริงของเราละ เอาละเหนื่อยแล้ว ให้ตั้งใจให้ทำให้ดีนะ มีอะไรไหม อยากจะถามอะไรบ้างหรือยังละ

โยม : ความดีเลวนี่เป็นสมมุติไหมครับ

หลวงพ่ : ถ้าความดีเลวนี่เป็นสมมุติ เทียบอย่างนี้ก่อนนะ ถ้าคำว่าสมมุติ คำว่าดีเลวนี่สมมุติแน่นอน แต่สมมุติของใคร ถ้าพูดถึงความดีนี่นะ ความดีความเลวนี่ตายตัว ดีคือดีจริงเลย แล้วถ้าดี เห็นไหม คุณเล็กๆ สิ เอาแค่เล็กๆ เล็กๆ ถ้าลูกอ่อนเรา มันกินแล้วนอน มันอยู่โดยปกติของมัน พ่อแม่จะ ไอ้โฮ ได้ลูกดี เพราะอะไร เพราะมันเลี้ยงง่าย นั่นดีไหม ดี นี่ความดีเล็กๆ ไซ้ไหม

ถ้าโตขึ้นมาจะดีอย่างนั้นตลอดได้ไหม ไม่ได้ นี่พูดถึง ขนาดดีนะ ดีนี้มันยังมีเริ่มต้น ดีมากดีน้อยดีขนาดไหน แล้วถ้าพูดถึงดี มันดีของใคร ดีของคนชั่ว

“คนชั่วคิดชั่วง่าย คิดดียาก คนดีคิดดีง่าย คิดชั่วยาก”

ถ้าคนชั่ว คนชั่วมันเหมือนสัตว์ชาติญาณ มันฝังมา มันมองอะไรมันมองเป็นชั่วหมดนะ โทษนะ อย่างเช่น นักเล่นหวย เห็นไหม เขามองอะไร เขาจะตีเป็นเลขหมดเลย

โดยสัญชาตญาณของเขา เขาจะเห็น เห็นรถ เห็นอะไร เลข ๒ เลข ๘ เขาดีเป็นเลขหมดเลย

ไอ้คนไม่เคยเล่นหวย งงนะ เฮ้ย มึงดีเป็นเลขได้อย่างไรวะ นี่คนชั่วเหมือนกัน คนชั่วหมายถึงสัญชาตญาณของเขา มันจะคิดแต่เรื่องอย่างนี้ คูสิ มันมีนะ

อย่างเช่นที่ภาคใต้ เราคูสารคดี ที่โจรมันปล้นมันฆ่าทั้งครอบครัวเลย ฆ่าทั้งครอบครัวเพราะอะไร เพราะเขาจับได้แล้ว เขาถามว่า ฆ่าเพราะเหตุใด ฆ่าเพราะเขาได้ข่าวว่าครอบครัวนี้ขายวัวชนได้หลายล้าน วัวมันดี พอได้หลายล้านเขาคิดว่า ได้สตางค์มาแล้ว เขาไปดักใจ จับลูกไปหมดเลย แล้วพ่อแม่กลับมา เป็นครุณะ จับมาก็มัดไว้ แล้วฆ่าลูกทีละคน

ให้พ่อแม่บอกที่ซอห์นทรัพย์ พ่อเนี่ยแทบคลังเลย เพราะเงินยังไม่ได้ เงินไม่มี เขาได้ข่าวมาผิด เขาไม่มี คนที่ไม่มีมันจะบอกได้ไหมว่าเงินอยู่ที่ไหน แล้วเขาฆ่าลูกทีละคน ละคน แล้วก็ฆ่าเมีย แต่ตอนฆ่าอยู่นะ ไอ้พ่อบอกว่า ให้ฆ่าเขาก่อนๆ เขาทนไม่ไหว แต่เขาฆ่าลูกฆ่าเมีย เพื่อให้พ่อ ให้สามี บอกที่ซอห์นทรัพย์

แล้วพอฆ่าเสร็จแล้วนะ พอฆ่าเสร็จ ฆ่าเสร็จแล้วเพราะมัน ไม่มีอะไรใหม่ ก็ต้องฆ่าจนหมด พอหมดแล้วเขาก็หนี พอหนีเขาจับได้ ตำรวจเขาจับได้ จับคนนี้ได้ เขาสัมภาษณ์เขาบอกว่า โดยข้อเท็จจริงแล้ว มันไม่มีสตางค์ เห็นไหม สตางค์เขาไม่มีหรอก แล้วไปฆ่าเขาอย่างนี้ เป็นบาปเป็นกรรมไหม?

เขาบอกว่ามันเป็นกรรมคือเขาชั่วจนเข้าสายเลือด เขาไม่รับผิดชอบอะไรเลยนะ เขาไม่รู้อะไรเลยนะ โอ๊ย เห็นแล้วงงเลยนะ เอ็งฆ่าเขาด้วยความเข้าใจผิดของเอ็ง แล้วเอ็งฆ่าเขาด้วยความทรमानมากนะ

ทรमानคืออะไร เขาฆ่าลูกทีละคนๆ แล้วพ่อแม่ที่รักลูก เอ็งคิดถึงหัวใจเอ็งจะบอบสลายขนาดไหน มันขอร้องบอกฆ่าผมก่อนเถอะ มันจะฆ่าทำไม เพราะมันจะฆ่าลูก เพื่อให้พ่อบอกที่ซอห์นทรัพย์ แล้วพอถึงที่สุดแล้วนะ พอเรื่องแดงออกมา คือเขาไม่มีจริงๆ คือเขาไม่ได้ขาย

เขาเลยบอกคนชั่ว เห็นใหม่ มันคิดชั่วได้ง่าย คือ ความดีเห็นใหม่ ความดีของคนชั่ว จริงใหม่ เป็นสมมุติใหม่ ก็มันมุมมองของความดีของใครไง เรียบอกคนติดดินนะ ติดชั่ว คนชั่ว เห็นใหม่ คำว่าชั่วเรารู้ว่าชั่ว เราแก้ไขได้นะ แต่เราเข้าใจว่าดี นี่ไง กุศลทำให้เกิดอกุศล อกุศลทำให้เกิดกุศล กุศลความดี ทำให้เกิดอกุศล เห็นใหม่

คนไปวัดเยอะแยะเลย แล้วไปทะเลาะกันในวัด แข่งดีกัน ยิ่งไปหาพระองค์ไหนนะ เป็นที่รัก เป็นที่เคารพนะ พระรัก พอมีลูกศิษย์คนใหม่มานะ ถ้าพระไปรักคนนั้นมาก แม่่ง โกรธเลยนะ ติดดี เป็นสมมุติ

ตอนนี้ ดีจริง ดีโดยอย่างพระพุทธเจ้า อย่างครูบาอาจารย์ ถ้าดีในหัวใจแล้วนะ หลวงปู่มั่นพูดไว้ชัดเจนมากเลย หลวงปู่มั่นบอกว่า

“ดีที่ไม่มีโทษ”

ดีแท้ไง ดีที่ไม่มีโทษ ไม่มีสิ่งใดเศร้าหมอง ไม่มีสิ่งใด ความดีความจริงของเรา เอาชนะเราได้ ฉะนั้นมันคิดว่าดี โธ่ ถ้าเป็นดี อย่างเรานี้ บวชไม่ได้เลย อ้าว คนดีต้องอยู่กับพ่อแม่ มึงมาได้ละ

โยม : อย่างสัตว์ พวกสัตว์เดรัจฉานครับ เขาไม่มีสมมุติว่าดีหรือเลว เขาจะทำ ยังไง

หลวงพ่ : สัตบุรุษญาณ แต่! แต่สัตว์ดีสัตว์เลวมี เราเลี้ยงหมานี่ นิสัยไม่เหมือนกัน นะ หมาบางตัวดีมากเลย สัตว์บางตัว เห็นใหม่ ดีมากเลย สัตว์บางตัวพาลมากเลย แม้แต่ในหมู่สัตว์มันก็ สัตว์ยังไม่เอาเลย แต่สัตว์ไม่รู้ดีเลวของมัน แต่เราคุ้ออก เราคุอพวกที่เขา ทำฟาร์ม เขาเลี้ยงสัตว์มากๆ เขาจะรู้เลย สัตว์ของเขาเป็นอย่างไร

แต่นี้สัตว์ ถ้าพูดอย่างนี้ เราคิดแบบวิทยาศาสตร์ เพราะมีคนมาถามอยู่บ่อย เราพูด ถึงวัวควาย มันกินหญ้า เห็นใหม่มันกินหญ้า แล้วพูดถึงเรา เราคิดถึงศีล ๕ ศีลก็ไม่ผิดศีล ใจใหม่ แล้วเสื่อมันกินเนื้อ ทุกคนจะมาร้องเรียนตรงนี้ มันอ้างไง อ้างเข้าตัวเองไง บอก สัตว์ที่มันไม่ทำลายชีวิตคนมันก็ดี แต่เสื่อนี้ มันเป็นอาหารของมัน ต้องกินนะ ไม่ผิดศีลนะ เราถามกลับเลย แล้วทำไมมันต้องไปเกิดเป็นเสื่อละ ทำไมมันไม่ไปเกิดเป็นควาย

ละ กรรม เห็นไหม ที่เกิด กรรมที่เกิด เกิดแล้วมันก็ทำแต่สร้างสม มันต้องล่า ล่าอาหาร มัน

โยม : คือเขาไม่มีแยกแยะหรือครับ

หลวงพ่ : ไซ้ ไม่มีแยกแยะ สัตว์มนุษย์ไง สัตว์มนุษย์ ไม่เดินขวางโลก เดินตรงไป เห็นไหม ทำไมมนุษย์ถึง.. สัตว์มันทำดีได้นะ ท้าวโฆษกะ เห็นไหม หม่าที่ไปคาบจิวร ของพระปัจเจกพุทธเจ้ามาฉัน ท้าวโฆษกะ จากหมานะเวีย ตายไปเป็นเทวดาที่เสียงเพราะที่สุด

เพราะมันไปหาไปหอน ไปเรียกพระมาฉันข้าว บุญกุศลของมันนะ เป็นเทวดาที่เสียงเพราะที่สุด ท้าวโฆษกะ เขาถึงทับศัพท์มาเป็นโฆษกัไง พวกโฆษกันี้มาจากหมา ท้าวโฆษกะ เสียงเพราะมาก ก็เลยทับศัพท์ เพราะว่ามันเป็นภาษาบาลี โฆษกั โฆษกะ โฆษกั หม่า เห็นไหม ไปเกิดเป็นเทวดา มนุษย์ไปเกิดในนรก

นี่ไง สุนัข เป็นสัตว์ พระพุทธเจ้าเป็นโพธิสัตว์ เห็นไหม เป็นหัวหน้าสัตว์ตลอด ที่นี้คำว่าโพธิสัตว์ มันสร้างคุณงามความดี สัตว์มันสร้างคุณงามความดีได้ ไปนรกสวรรค์ได้ แต่สัตว์มัน ไปนิพพานไม่ได้ สัตว์ปฏิบัติไม่ได้ เทวดาได้ อินทร์ พรหมได้ มนุษย์ได้

นี่เจริญงานไง อบายภูมิ ๔ ที่เราค้านโลก ที่บอกว่ามนุษย์มาจากลิง มาจากอะไรนี้ กูไม่เชื่อ เจริญงานมาเป็นมนุษย์ไม่ได้ มนุษย์คือมนุษย์ เจริญงานคือเจริญงาน เพราะมันมาจากกรรม กามภพ รูปภพ มันเป็นเรื่องของวิญญูะ มนุษย์คือมนุษย์ สัตว์ก็คือสัตว์ มนุษย์มาจากมนุษย์นี้แหละ มนุษย์ไม่ได้มาจากสัตว์ที่ไหนหรอก ที่นี้เพียงแต่ว่ามันยาวไกล

คูสิ พระพุทธเจ้าก็พระองค์มาแล้ว แล้วที่นี้พอโลกมันเปลี่ยนแปลง เราก็เห็นได้ แค่มนุษย์ถ้ำ ยุคหิน ยุคเหล็ก ยุคอะไร ก็ว่ากันไป วิทยาศาสตร์จะพิสูจน์ใจ คูอย่างว่านี่ พุดบ่อยมากกว่า ไคโนเสาร์ ๑๖๐ ล้านปี แล้วมนุษย์ มนุษย์ก็ร้อยล้านปีอยู่ที่ไหน

ไอ้เรื่องอย่างนี้มันเป็นผลของวิญญูะนะ มันเป็นผลของวิญญูะ ถ้าระลึกอดีตชาติได้ มันย้อนไปได้เลย อย่างพระพุทธเจ้า ไม่มีต้นไม่มีปลาย แล้วพระพุทธเจ้า คิดดู พระพุทธเจ้า ย้อนไปไม่มีต้นไม่มีปลาย ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ก็ล้านๆ ปี

แล้วถ้ามันขาดช่วง พระพุทธเจ้ามาเกิดได้อย่างไร จิตนี้ไม่เคยขาดช่วงนะ อย่างพวกเรา ความรู้สึกจะมีกับเรา ความรู้สึกจะเป็นอย่างนี้ตลอดไป จะไปเกิดอะไรก็เป็น ความรู้สึกนี้ไปเกิด ความรู้สึกอันนี้ ความรู้สึกอันนี้ไปเกิดเป็นเทวดา ไปเกิดเป็นอินทร์ ไปเกิดเป็นพรหม ความรู้สึกนี้ไม่ดับ ความรู้สึกนี้ดับไม่ได้

แต่ความรู้สึกนี้เวลาถ้ามันสิ้นกิเลสแล้ว ความรู้สึกนี้คงที่ แล้วคงที่ไม่ใช่อัตโนมัติ ไม่ใช่อัตโนมัติ ไม่ใช่อะไรทั้งสิ้น ถ้าใช่ พระพุทธเจ้าตอนเป็นพระพุทธเจ้านะ แล้วออกบิณฑบาต เห็นไหม ก่อนที่จะไปออกบิณฑบาต จะไปพบกับพวกสัตว์ต่างๆ ทุกคนแพ้มืด เพราะเขาถือ เขาคิดกันอย่างนั้นไง มันเป็นปัจจุบัน

ที่เขาพูด เห็นไหม ที่บอกว่าธรรมะเป็นอย่างนั้นๆ คนรู้จริงไปพูด เพราะคำพูดของเขา มันคือว่ามันข้างตายทั้งตัวเอาไปบับปิดไว้มันเห็นหมด คำพูดของคนที่ไม่เป็นพูดออกมา มันมีสิ่งที่ได้แย้งได้หมด เพียงแต่คนที่มันมีวิฤติภาวะจะได้ได้ จะถึงหรือไม่ถึงเท่านั้นเอง

ที่นี้ปัจจุบันนี้ ชาวพุทธเป็นเหยื่อหมด นิพพานเป็นอย่างนั้นๆ ปฏิบัติกันเหลวไหล เหลวไหลมาก เพราะจะลัทธิอะไร จะมหายาน จะเถรวาทก็แล้วแต่ คนมีกิเลสทั้งนั้น การปฏิบัติ พระพุทธเจ้าสอนแล้ว สัตว์ ๔ เหล่า เห็นไหม ขิปปากัญญา ง่ายรู้ยาก มันเป็นธรรมชาติของมันอยู่แล้ว เพราะมันมาจากเวรจากกรรม

นี่เห็นไหม มนุษย์เกิดมาหมดเลย แล้วทุกคนปฏิบัติ เดียวนี้เป็นพระอรหันต์หมดเลย ถ้าเป็นอย่างนั้นจริง พระพุทธเจ้าขนไปหมดแล้ว เพราะคนเกิดมานี้มันเหมือน มันเวรกรรมของคน แต่มาไม่เหมือนกัน ต้นทุนคนไม่เท่ากัน ต้นทุนไม่เหมือนกันหมดเลย

แล้วคนที่ต้นทุนไม่เหมือนกัน มันจะให้มันเหมือนกัน เป็นไปได้ได้อย่างไร?

แต่คนที่ประพฤติปฏิบัติ อย่างครูบาอาจารย์เรา ท่านสร้างต้นทุนมหาศาลเลยนะ มหาศาลในอดีตชาติมันสร้างมามาก พอสร้างมาก พอเกิดเป็นมนุษย์เหมือนกันนี้แหละ ก็มนุษย์นี้แหละ! มนุษย์เหมือนกันนี้แหละ! แต่มุมมอง ทัศนคติ เขาวนปัญญา ข้างในไม่เหมือนกัน

ความมุมนะ ความตั้งใจ คุณิ หลวงตาท่านพูด นั่งตลอดรุ่ง นั่งตลอดรุ่งนี่นะ เวลาจิตมันสงบเข้าไป กิจคุณิ คนจิตสงบแล้วมันจะอยู่อย่างนั้นทั้ง ๑๐ กว่าชั่วโมง เป็นไปได้ไหม มันต้องออกไปเป็นธรรมดา เรานั่งเป็นสมาธิ เคี้ยวมันก็คลายออกมาไซ้ไหม เวลาจิตมันคลายออกมา มันออกมารับรู้ร่างกาย แล้วนั่งอยู่วิริยาบถเดียว มันเจ็บปวดเสบร้อน ก็ต้องพุทโธๆ ให้เข้าไปอีก

ท่านบอกว่า “ถ้าวันไหนนะ ถ้าพูดถึงจิตมันลงได้ยากนะ โอ้โฮ มันเหมือนกับเรานั่งอยู่ แล้วเอาไฟทั้งกองสุมเรา กระชุกทุกข้อมันปวดหมด ปวดร้าวหมดเลย”

เราจะบอกว่าด้วยบุญญาธิการของท่าน ทำไมท่านนั่งได้ ท่านทนได้ ถ้าทนแบบเรานะ ทนปวดนะ โอ้โฮ ทุกข์ตายเลย แต่ทน มีสติแล้วใช้ปัญญาหมุน หมุนเข้าไป พอปัญญามันทัน มันแยกใจ แยกความคิด แยกทุกอย่างออก แยกจิตออกจากกายหมดเลย มันก็หายปวด ก็ลง สบายมาก สุขมาก

เราจะบอกว่า มนุษย์เหมือนกัน แต่ทำไมมนุษย์คนหนึ่ง ทำไมมีความขันติธรรม มีความอดทน มีความปัญญา ทำไมทำได้ขนาดนั้น แล้วทำบ่อยๆ ทำแทบทุกคืนเลย โอ้เรานั่ง ๒ นาที มึงปวดตายห่าแล้ว นี่ไง ต้นทุน เห็นไหม ต้นทุนที่สร้างมามันต่างกันนะ

ถ้าไม่ใช่ต้นทุนสร้างมา เรามานั่ง บวชวัดเทพศิรินทร์เหมือนกันเลย บวชอุปชฌาย์คนเดียวกัน ต้องมีมุมมองเหมือนกันเลย เดียวถึงกันน่าดูเลย ถึงกันทุกเรื่องเลย ต้นทุนก่อนมาบวชมาจากไหน ต้นทุนจิตที่ก่อนมาเกิดมาจากไหน แล้วจิตที่มากเกิดมันมาอย่างไร เราถึงว่าญาติกัน โดยธรรมนะ

ทีนี้ความคิด ว่าดีชั่วเป็นสมมุติใหม่ คำว่าสมมุตินี้มัน เพราะดีชั่วนะมุมมองใคร ดีชั่วของใคร แต่นี่เวลาธรรมะนี่นะ ตรงนี้สรุปเลย

“พระพุทธเจ้าสอนให้ข้ามพ้นทั้งดีและชั่ว ดีก็คิดไม่ได้”

เราทำความดีทั้งนั้นเลย โอ้โฮ สร้างขึ้นมานะ สร้างขึ้นมามาหาศาลเลย มรรคญาณทุกอย่างเรียบร้อยเลย ดีมากเลย แล้วกอดไว้นะ มรรคหยาบ ทิ้งไม่ได้ จบกระบวนการไม่ได้ อร์หัตมรรค อร์หัตผล นิพพานหนึ่ง

อรหัตมรรคนี้ ถ้ามีงติดอรหัตมรรค มีรักษาไว้ มีงไม่ยอมทิ้ง มันจะเป็นอรหัตผล
ไม่ได้ อรหัตมรรคใด มรรคญาณ ปัญญาของมรรคญาณที่มันหมุนไป วิปยุตเข้าไป!
สัมปยุตเข้าไป! สัมปยุตเข้าไป! สัมปยุตเข้าไป เห็นไหม มันระหว่างที่มัน
เป็นไป สัมปยุตเข้าไป วิปยุตคายออก อรหัตมรรค คายออก อรหัตมรรค พอเวลาคายถึง
ที่สุด อรหัตผล

วิปยุต สัมปยุต จิตที่มันกระบวนการที่มันยังกระทำกันอยู่ พออรหัตมรรค
อรหัตผล พอสิ้นสุดกระบวนการของ สัมปยุตเข้าไป วิปยุตคายตัวออกปั๊บ หหมดแล้ว
นิพพานหนึ่ง พุดถึงอะไรไม่ได้อีกแล้ว แล้วถ้ายังติด อรหัตมรรค โอ้โฮ สุขยอดเลย
อรหัตมรรค แม่งสุขยอด กอดแม่งไว้นะ มีงไปไหนไม่ได้หรือ มีงกอดความดีไว้ มีงไป
ไหนได้

โยม : ที่สุดแล้วก็ไม่มีทั้งดีทั้งชั่ว

หลวงพ่ : ที่สุดแล้ว ถ้าจะพุดอย่างนั้นปั๊บ ถ้าจะพุดที่สุดแล้วไม่มีดีและชั่ว ใช่ มัน
เป็นธรรมชาติ มันเป็นวิมุตติ มันเป็นเรื่องที่เหนือ อันนี้ไงมันถึงบอกว่า พระอรหันต์ สุข
ของพระอรหันต์ อธิบายสุขของพระอรหันต์ วิมุตติสุข สุขพระอรหันต์

สุขของเรานี้ละ เป็นเวทนา มนุษย์ปุถุชน สุขเวทนา ทุกขเวทนา ทุกข์ก็ความรู้สึก
คิด สุขก็ความรู้สึกคิด สุขเพราะความพอใจ มันเกิดจากความพอใจ เกิดจากจิต สุขกับ
ทุกข์ ทุกขเวทนา สุขเวทนา ถ้าอธิบายถึงความทุกข์ ทุกขเวทนา อธิบายได้หมดเลย
อธิบายถึงสุขก็ใช้เวทนา ใช้ความรู้ มีความสุขมาก มีความพอใจมาก รสของกามและ
รสทั้งปวง รสของกามนะ ทุกคนชอบมาก สัมผัสมาก

แต่ “ธรรมรส” รสที่เหนือกามละ รสของธรรม! รสของธรรมมันต้องมีน้ำหนัก
มากกว่า มันถึงที่รสของกาม แล้วผลที่สรุปแล้ว จบแล้ว อยู่ที่ไหน นั่นละวิมุตติสุข วิมุตติ
สุขมันสุขอย่างไร สุขที่อธิบาย.. ในพระไตรปิฎกไม่มี ครูบาอาจารย์ ถ้าเป็นความจริง มัน
เป็นเพียงแต่บุคคลาธิษฐาน ตัวอย่าง คำว่าตัวอย่าง ตัวอย่างสินค้า ไม่ใช่สินค้าทั้งหมด
ตัวอย่างเปรียบเทียบ

ธรรมะที่แสดงถึงนิพพานที่ ครูบาอาจารย์ที่รู้จริงแล้วแสดงออกมา เป็นแค่
เปรียบเทียบให้เห็นภาพ แต่ไม่ใช่ความจริง เพราะความจริงเอาออกมาให้เห็นไม่ได้ ดีที่
ไม่มีโทษ เอ็งลองดีอะไรดี เอ็งมีอะไรดี มันก็ต้องมีตรงข้าม เพราะไม่มีอะไรอยู่กับเราได้
แต่ต้องอาศัยความดีนะ บอกว่าดีเป็นสมมุติ ดีชั่วทั่วไปเป็นสมมุติหมด แต่จริงตามสมมุติ
เพราะมันดีชั่วคร่าวไป

อย่างตอนนี้ละ ถ้าเรามีเงิน เห็นไหม มีอะไรที่ดี พอรัฐบาลมันประกาศเลิกใช้ เอ็ง
เห็นไหม ในท้องตลาด ธนบัตรบางรุ่นเขาเลิกใช้ เห็นไหม เขาเลิกไปแล้วมันดีไหม ทีนี้
พอเลิกแล้วไม่ดีแล้ว เพราะของมีอยู่เต็มเลยไม่มีใครเอา

สมัยก่อน เห็นไหม คนจีนมาจากเมืองจีน เก็บแบงก์กงเต็กไว้เยอะแยะ จะกลับ
เมืองจีนไป พอเขาปฏิวัติ ตูม เป็นแค่เศษกระดาษเลย นำสงสารนะ เมื่อก่อนคนจีนเขามา
เมืองไทย เห็นไหม เก็บแบงก์เงินไว้มากเลย พอเขามาปฏิวัติปั๊บ เขาก็เปลี่ยน แบงก์นั้นเลิก
ใช้ กลายเป็นกระดาษ เขาเรียกว่าแบงก์กงเต็ก กงเต็กกันอยู่นี่

แบงก์กงเต็กมันแบงก์จริงนะ เพียงแต่รัฐบาลเขาปฏิวัติ เขาเปลี่ยนรัฐบาล แบงก์
นั้นเขาเลิกใช้หมดเลย ของดีๆ เงินแท้ๆ เลยนะ กอดไว้เลยนะ พอเขาสมมุติ เลิกใช้ จบเลย
แล้วถ้าคนสะสมไว้นะ สูญเปล่าหมด

โยม : สมมุติสุขนี้ เหมือนกับ.... คือโดยปกติแล้วนี่คือ พอเรารู้สึกดีใจ....(เสียง
ไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : เดียวก็เสียใจ ไซ้ ดีเป็นสมมุติ แต่วิมุติสุขมันขาดไปจากความรู้สึกละ
พูดอย่างนี้เลย มันขาดจากความรู้สึกละ มันเป็นพลังงานที่เรารู้ตัวตลอดเวลา พลังงาน
ตัวนี้ แล้วเสร็จ หลวงตาท่านพูดอย่างนี้ไป

ท่านบอกว่า นิพพานเอามาเทศนาว่าการไม่ได้ สิ่งที่เป็นธรรมชาติมันอ่อนน้อมมาก
มันมีความสุขมาก แต่เวลาจะแสดงตัวออกมา มันต้องแสดงตัวออกมา เสวยสมมุติไป
เสวยขั้นนี้ ี่ไง ที่ว่าพระอรหันต์มีสติ สติเป็นอัตโนมัตติ สติพวกเราต้องฝึก แต่เราไม่
รู้สึกตัวเพราะอะไร เพราะว่าพลังงานตัวนี้มันขยับ

พลังงานที่เป็นนิพพาน มันต้องขยับออกมาเป็นข้อมูล คือสัญญา คือขั้น ๕ ใจ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ พอมันจะ พลังงาน คูไฟ ไฟว่ามันต้องมีพลังงานของมันแน่นอน จิตที่มันขยับออกมา ธรรมชาติที่มันขยับออกมา ออกมานี้ เพื่อจะพูด เพื่อจะรับรู้ สติมันมาพร้อมใจ หลวงตาท่านพูดอย่างนั้นนะ ว่า “จิตมันต้องเสวย” คือธรรมชาติมันต้องเสวย ก็ว่าต้องแสดงตัว พอแสดงตัวออกมาปั๊บ มันก็เข้าไปสื่อกระบวนการของความคิด

“ความคิดไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ความคิด”

โยม : อย่างนี้เหมือนกับธาตุขั้นเสวย รูป รส กลิ่น เสียง แล้วก็ได้รู้สึกแตกต่าง...(เสียงไม่ชัดเจน)

หลวงพ่ : ไม่ ถ้าธาตุขั้นอย่างนั้น ธาตุขั้นอย่างนั้น เสวยรูปรสกลิ่นเสียง ใอันนี้มันแค่ธาตุขั้น ไม่ใช่ตัวจิตใจ

โยม : มันไม่ได้มีความรู้สึกอะไรเลย

หลวงพ่ : มันไม่มีความรู้สึกเลย คุณ เมื่อสองวันนี้เขามานั่ง เขามาพูด หลวงพ่ นั่งไปๆ นี่มันซาหมดเลย ปวดมาก ซามาก แล้วทำอะไรต่อไป ต้องทนต่อไปไหม เพราะจิตของเรา บางทีมันอุเบกขา มันวางได้

อุเบกขาไม่ใช่ธรรม บางคนมาถามเราว่าอุเบกขาเป็นนิพพาน บอกไม่ใช่ เพราะมันปล่อยโดยไม่มีเหตุผล อุเบกขาคือเรารักษาใจเราไว้ ไม่ให้เอียงซ้ายและขวา อันนี้ไม่รับรู้เลย ถ้าอย่างนี้ไม่รับรู้เลยนี้ มันเหมือนคำว่าสักแต่ว่า หรือมันขาดสติ แต่ถ้ามันเป็นความจริงนะ มันต้องมีเหตุผล เห็นโทษเห็นภัยแล้ววาง รู้แล้ววางตามความเป็นจริงนี่ถึงเป็นธรรม

แต่ถ้าแบบว่ามันเฉยๆ สักแต่ว่า หรือว่าที่ว่าซา เราบอกเลยขณะที่ซาเนี่ย ทำอะไรแล้วจิตมันเสวย ความดี ความชั่วมันมีความคิดไปตลอด แต่ถ้ามันเป็นตัวของมันเอง เห็นไหม พอมันเป็นตัวของมันเอง มันสักแต่ว่า คือว่ามัน เขาเรียกว่าอะไรนะ เขาเรียกว่า ใสติต้องสมบูรณ์ เราต้องรู้ด้วยความชัดเจนด้วยความสมบูรณ์ของเรา ไม่ใช่ปฏิเสธ มันสักแต่ว่า มันไม่เป็นความจริง ความจริงคือเรารู้จริงเห็นจริงแล้ววางไว้ตามความเป็นจริง

โยม : เหมือนอย่างรุ่นพวกผมนะครับ ยังอายุไม่มาก มองผู้หญิงมันก็จะมี
ความรู้สึก

หลวงพ่ : แน่นอน ไซ้

โยม : แต่พอแบบว่า เอ๊ะ สวย พอไม่เจอบีบ มันก็จะลืมไปแล้ว คือหายไปแล้ว
มันก็เกิดขึ้นแล้วก็ดับไป

หลวงพ่ : ดับไป

โยม : เราก็เฉยเลย

หลวงพ่ : ดับไป คือมันจะเหลือความตกค้างไว้ ดับไปแล้ว เรานึกถึงภาพนั้นขึ้นมา
อีก มันไม่ได้ดับหายไป

โยม : ถ้านึกขึ้นมาอีก

หลวงพ่ : เออ นึกมาขึ้นมาอีกไง ฉะนั้นไอ้อย่างกรณีอย่างนี้ เราต้องรักษา ศีล เขา
เรียกว่าอินทรีย์ สติ พลละ ตำรวม ระวัง ดูแลรักษา ถ้าเป็นบวชใหม่ นะ เราต้องดูแลรักษา
ตรงนี้ พระอานนท์ถามพระพุทธเจ้าในศาสนาต้องมีผู้หญิงเข้ามาสัมพันธ์กันมากเลย
พระพุทธเจ้าบอกเลย ถ้าเธอไม่พูดไม่คุยกันเลยยิ่งดี ดีที่สุด มีความจำเป็นต้องจัดการ ก็ต้อง
ตั้งสติไว้ เพราะนี่มัน มันเป็นเรื่องที่มันคู่กันเลยละ เพศตรงข้าม หญิงกับชาย เป็นคู่
ต่อกัน เป็นคู่ของกรรม แต่เป็นความดีของกิเลส กิเลสชอบ

โยม : อย่างนี้ก็เหมือนกับให้รู้ทันความคิด อารมณ์ตรงนั้น

หลวงพ่ : แน่นอนหมด

โยม : แล้วก็ให้รู้จักวางด้วย

หลวงพ่ : ไซ้ ต้องรู้ทันให้หมด ถ้าวุ้ทันแล้วเห็น โทษเห็นภัย ฉะนั้นพอผู้ปฏิบัติเอา
จริงแล้ว มันถึงจะหลบ คำว่าหลบนะ หลบมาเพื่อฝึกตน ไม่ใช่หลบมาเพื่อหนี พอฝึกตนดี

แล้วนะ มันหนีไม่ได้ มนุษย์คือมนุษย์ ต้องอยู่ด้วยกัน แต่ขณะที่กิเลสเรามันรุนแรงกว่า เราไปอยู่แล้ว เราจะไม่เป็นมนุษย์นะ เราจะได้ไปเป็นแบบเขา

แต่ถ้าเราจะรักษาเราเนี่ย รักษาอย่างไร นี่พอเวลาพวกเรา พระปฏิบัติ เขาถึงพยายาม หลบหลีก พยายาม ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นรู้อจริง เพราะเหมือนกับเรา เราเป็นพ่อแม่คน เด็กมันต้องการอะไร มันร้องไห้เพื่อเหตุใด เหมือนกัน พอกิเลสพอใจมันเรียกร้องอะไร รู้ หหมด เพราะเราผ่านมาหมดแล้วไง

ครูบาอาจารย์เป็นผู้ใหญ่ ท่านรักษาตรงนี้มากนะ อยู่กับหลวงตาท่านบอกเลย ศาลาห้ามออกมาข่ง สมัยเรานะ พอฉันเสร็จ อะไรเสร็จ ต้องหลบอย่างเดียวเลย เว้นไว้แต่ ผู้ที่มีหน้าที่ ใครออกมา ออกมาสัมผัสกับญาติโยม โคนไถ่ออกทันที ท่านเหมือนกับพวก เรานี้ เหมือนกับพวกเรานี้เด็ก มันไม่ระวังภัย มีคนปกป้องให้ ดูแลให้อยู่แล้ว แต่เรายังคือ ด้าน ยังคิดว่าตัวเองแน่ไง มันยังไม่ไปโดนภาพประทับใจ ภาพประทับใจหมายถึงว่าคู่เวร คู่กรรม เจอทีเดียวช็อกเลย เอ้อ สลบตายเลย

โยม : เหมือนอย่างเราๆ เวลาตอนเช้าๆ ญาติโยมมา

หลวงพ่ : โอ้อย่างนี้มันเรื่องสุดวิสัย คำว่าสุดวิสัยเพราะเราอยู่บ้านตามา หลวงตา ท่านพูดอย่างนี้ ทุกอย่างกันให้ได้หมดเลย เว้นไว้แต่เรื่องอาหาร เพราะตอนเช้านี้เขามา ทำบุญของเขา คือสิทธิผลประโยชน์ของเขา

ท่านเตือนพระ เวลาอยู่กับท่าน ท่านเตือนหมด ทุกอย่างในวัดท่านไม่ให้เข้า ไม่ให้เข้ามาสัมผัส ไม่ให้เข้ามาข่งเลย เว้นไว้แต่ตอนมาฉันข้าว คำว่ามาฉันข้าวนี้นะ เขา มาทำบุญของเขา ในพุทธศาสนา ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ตามสิทธิ ตามใน หลักธรรม ศีลธรรม จริยธรรม

แล้วเราจะไปตัดทอนสิทธิ เขาเกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน เขาแสวงหาความดี เหมือนกัน เขาต้องการบุญกุศลของเขา แล้วเราไปปิดกั้นของเขา เราไม่เป็นธรรม ฉะนั้น เวลาเขามา เขาตามสิทธิ ตามหน้าที่ของเขา เพราะเขาปรารถนา หน้าที่ของพระ หน้าที่ ของผู้รับ หน้าที่ของผู้ที่จะรักษาตน จะทำอย่างไร

ถ้าเป็นอย่างอื่น ท่านตั้งกฎกติกา ห้ามได้ แต่เรื่องนี้มันเป็นความปรารถนา มัน
เป็นสิทธิที่มันเป็นธรรม มันเป็นสัจธรรม มันเป็นความจริงที่ผู้อยากได้ แล้วมันอยากได้
ความถูกต้อง เพราะเขาทำบุญของเขา แต่! แต่อย่างที่ว่านี้ ท่านมีเลศนัย

“กุศลทำให้เกิดกุศลไง กุศลทำให้เกิดกุศล”

แหม ไปบิ๊งพระองค์ไหนนะ แล้วจะเอาเข้ามาให้มึงเรื่อยๆ กุศลทำให้เกิดกุศล
กุศล ทำบุญกุศล แต่เกิดกุศลของใจใจ นี่ไง กรรมของเขา กรรมของสัตว์ เนาะ เอวัง